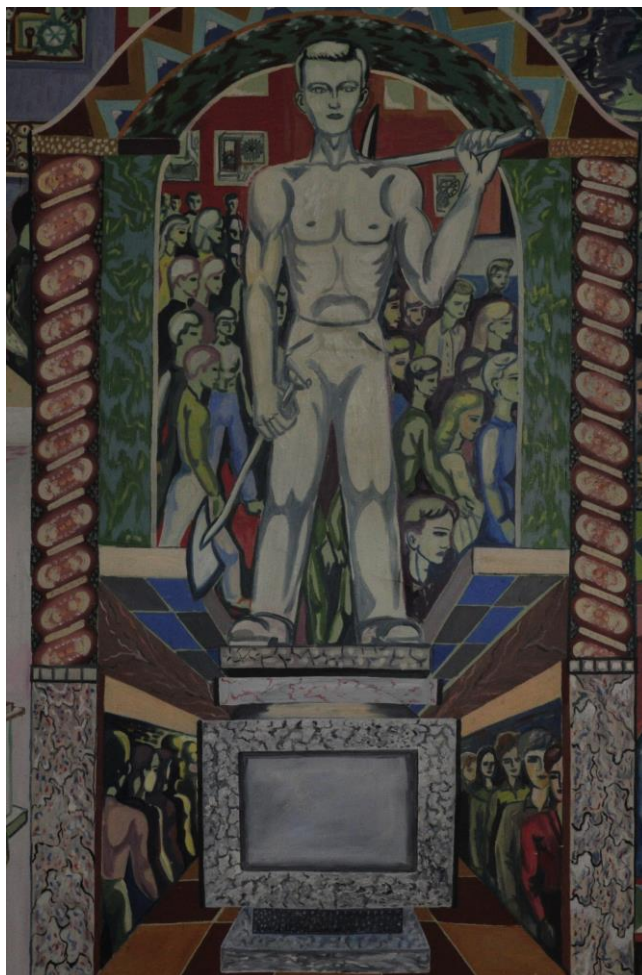

Sauda kommune

Utsnitt frise i Folkets hus, Foto: Per Inge Fjellheim

Budsjett 2019

Økonomiplan 2019 – 2022

Vedtatt 12.12. 2018, sak 087/2018

Innhold

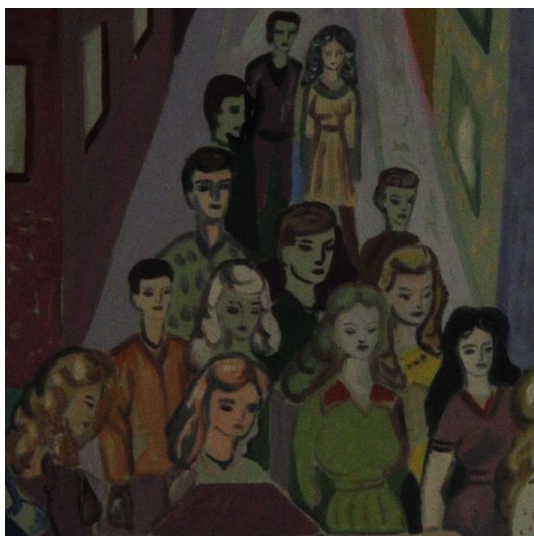
1.	Sydande Sauda	3
1	Vedtak, årsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019 – 2022	6
2	Det kommunale plansystemet	9
3	Demografi	10
4	Lokalsamfunn og organisasjonsutvikling	11
5	Tallbudsjettet	18
	Driftsbudsjettet 2019 og økonomiplan 2019 – 2022	19
	Næringskapitlet	23
	Investeringsbudsjettet	24
6	Kommunens tjenesteyting	26
	Ansatte i Sauda kommune	26
	Administrativ organisering	27
	Rådmannens overordnede styringskort	27
	Oppvekst og kultur	30
	Helse og omsorg	34
	Næring og samfunn	39
7	Vedlegg	41
	Vedlegg 1: Kommunale avgifter og betalingssatser for 2018	41
	Vedlegg 2: Detaljert investeringsbudsjett	42
	Vedlegg 3: Budsjettskjema 2A og B	45
	Vedlegg 4: Unntak eiendomsskatt	46

1. Sydande Sauda

Sydande Sauda – eit kraftsenter

Visjonen «Sydande Sauda – eit kraftsenter» oppnår vi gjennom systematisk og planmessig arbeid. Budsjettet og økonomiplanen viser hvordan vi jobber i retning av visjonen.

Høsten 2019 opprettes det nytt politisk utvalg for lokal samfunnsutvikling.

Utsnitt frise, Foto: Per Inge Fjellheim

Demografi og statsbudsjettet

Utvikling i folketall er viktig for Sauda kommune på flere måter. Rammeoverføringene fra staten baserer seg på antall og sammensetning av innbyggere. Skatteinngang avhenger av innbyggernes inntekt og bruk av inntekt lokalt.

Redusert antall innbyggere gir dårligere kommuneøkonomi. Det er krevende å skalere tilbudet av tjenester til fallende innbyggertall. For Sauda er utvikling i innbyggere kalkulert til en reduksjon på 0,66 %.

Regjeringen varslet krav om produktivitetsutvikling på 0,5 %. Dette er videreføres i 2019.

Rammebetingelsene våre er dermed redusert med 1,16% før budsjettarbeidet har begynt.

Regjeringens budsjettforslag svekker kommunenes inntektsmulighet ved å stramme inn på retten til lokal beskatning gjennom eiendomsskatt ved å redusere maksimumssats fra sju til fem promille på bolig og fritidsbolig. Dette betyr ikke noe for Sauda i 2019, men signalet er entydig – eiendomsskatten skal ned.

Regjeringen øker grunnrentebeskatningen. Kraftselskap får større avskrivninger og dermed redusert lokalt beskatningsgrunnlag. Redusert lokal beskatning er med på å finansiere denne skatteskjerpelsen.

Sauda kommune har nærmere 70 millioner kroner (17 %) i inntekter på grunn av samfunnsbidraget Sauda har som kraftkommune. Disse inntektene er under press. Sauda kommune arbeider sammen med andre kraftkommuner for å opprettholde inntektene gjennom Landssammenlutningen av vasskraftkommuner (LVK).

Sauda kommune har hatt omstillingsstatus siden 2013 for å bidra til vekst og næringsutvikling. Det er søkt om videreføring i 2019 for å realisere målsettingene. Hvorvidt Sauda får omstillingsstatus 2019 avgjøres i Fylkestinget i desember 2018.

I statsbudsjettet er det lagt til grunn en lønnsutvikling på 3,25%. I Sauda kommunes budsjett er det lagt inn en antakelse om 3,5% lønnsvekst.

Fra drift til utvikling

Sauda kommune er i en økonomisk god posisjon med inntekter fra kraft. Etter rådmannens vurdering bør Sauda kommune vri bruken av en del av ekstraintektene fra drift til utvikling.

Veksten Sauda opplevde for 100 år siden var basert på at det var ledige arbeidsplasser. Selv om det ikke er realistisk å få samme type etableringer i dag, tiltrekker ledige stillinger seg folk.

Sauda kommune har et beregnet kostnadsnivå på 102 % i forhold til gjennomsnittet av kommuner i Norge. Med kraftrelaterte inntekter (17%) har vi inntekter tilsvarende 119 %. Selv om vi vrir noe av pengebruken fra drift til utvikling, vil vi likevel ha gode økonomiske rammer i tjenestene sammenlignet med andre kommuner.

Kommunebarometeret viser at Sauda jevnt over har god kvalitet på tjenestene, men at vi har høgt kostnadsnivå.

Budsjett og økonomiplan

Rådmannen skal legge fram en økonomiplan som omfatter hele kommunens virksomhet. Den skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver.

Årsbudsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.

Rådmannen legger opp til å omprioritere en prosent av rammen i 2019 til næring, samt økt innsats på prioriterte områder. I økonomiplanperioden legger rådmannen opp til videreføring av dette med omprioritering av to prosent av rammen i 2020 og tre prosent i 2021.

Innretning budsjett 2019

I det alt vesentligste videreføres driftsnivået i 2018. Sauda kommune leverer gode tjenester, men bruker mer penger på tjenestene enn andre kommuner, særlig når det gjelder Helse og omsorg. Helse og omsorg, øker totalt sett med 3,3 %, i hovedsak på grunn av åpning av 2 etasje på Sauda DMS, (sjukehuset).

I forslaget ligger det reduksjon i kvalitet eller omfang på følgende områder:

- Strategisk ledelse, reduksjon med en kommunalsjef, 1 million NOK.
- Pleie og omsorg, reduksjon med fem korttidsplasser tilsvarende 3,1 millioner NOK

- Barnevernet reduserer tiltak og konsulentbistand, tilsvarende 2 millioner NOK.
- Oppvekst redusert omfang tilsvarende 1,6 millioner NOK.
- Prisstigning er ikke lagt inn i anskaffelser, reduksjon på 3,7 millioner NOK.
- Næring og samfunn er redusert med 1,1 million NOK.

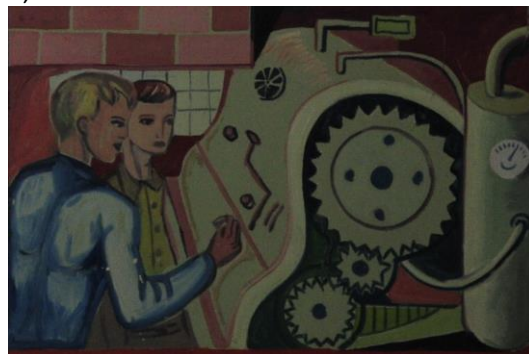
Digitalisering og døgnåpen kommunal forvaltning prioriteres videreført i 2019.

I skolen blir det en betydelig omstilling med utrulling av nye digitale læremidler høsten 2019.

Tilpasning av tjenestene i omsorg med vridning av noe kapasitet mot institusjonsomsorg.

Sauda kommune er vertskommune for Indre Ryfylke barnevern. Barnevernet skal kjennetegnes med god saksbehandling, gode tjenester og god anvendelse av tiltak. Indre Ryfylke barnevern skal være ett barnevern med to lokasjoner.

Næringsutvikling får styrket kapasitet med 0,5 millioner NOK.

Utsnitt frise, Foto: Per Inge Fjellheim

Økonomiplan 2019 - 2022

Etter rådmannens vurdering er vi kommet til en grense for hva som er mulig av innsparinger innen barnehage og skole.

Det bør vurderes om et politisk ad-hoc-utvalg skal vurdere hvordan vi kan opprettholde nødvendig kapasitet og kvalitet i

barnehage og skole innenfor reduserte økonomiske rammer.

Sauda kommune baserer omsorgstjenestene på hjemmehjelp og hjemmesykepleie, ut fra tanken om at hver enkelt både ønsker og har best av å bo hjemme så lenge som mulig. Omfanget av tjenester til enkelte er så omfattende at vi i praksis

tilbyr insitusionsomsorg. I 2019 vil vi tilpasse noen plasser for langtidsopphold på institusjon.

I økonomiplanperioden styrkes næringsutvikling. Med etableringen av kommunalsjefområdet næring og samfunn tydeliggjør vi oppdraget.

1 Vedtak, årsbudsjett 2019 og økonomiplan 2019 – 2022

1. Inntektene for Sauda kommune består av rammeoverføring, skatter og avgifter, øremerkede tilskudd og salg m.m.

Driftsbudsjett

2. Årsbudsjett for 2019 og økonomiplan for 2019 - 2022, samt avgifter, gebyr og betalingssatser for 2019 (vedlegg 1) vedtas.
3. Tallbudsjettet vedtas med netto driftsresultat på 3,43 % av driftsinntekter. Et driftsresultat på minst 3,8 % videreføres i økonomiplanperioden.
4. Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er lik budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og faglig stab og støtte	kroner	27 499 033
Oppvekst og kultur kroner	kroner	96 800 564
Helse og omsorg kroner	kroner	169 534 926
Næring og samfunn	kroner	56 554 839
Avskrivinger og kalk/renter	kroner	-38 086 000
Total netto ramme	kroner	312 303 422

Eventuelle nye tiltak utenfor rammen fremmes som egen sak.

Nettorammene er inklusive avskrivinger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond. Tallene er avrunda til hele tusen.

Rådmannen delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene.

Rådmannen delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillingshjemler. Ledige stillinger skal nøye vurderes med hensyn til alternativ organisering for å løse arbeidsoppgaver uten nyansettelser.

Investeringer

5. Investeringsbudsjett for 2019, hovedposter:

Investering innenfor selvkost (VAR)	Kroner	40 000 000
Andre investeringer	Kroner	42 691 000
Startlån for videreformidling	Kroner	7 000 000

Rådmannen gis fullmakt til å omdisponere midler i investeringsbudsjettet til vedtatte prosjekter. Delegasjonen avgrenses til 1 million kroner. Ved omdisponeringer skal formannskapet orienteres.

6. Sauda kommune tar opp følgende lån i 2019:

VAR	Kroner	40 000 000
Øvrige opplån	Kroner	24 428 500
Startlån	Kroner	7 000 000

Rådmannen blir delegert myndighet til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renten for lån innarbeidet i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum må være innenfor grenser som kommuneloven setter, jf. Kommunelova § 50 nr. 7. Delegeringen gjelder i hele lånet sin løpetid.

Skatt

7. Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8. Eiendomsskattevedtak for året 2019 i Sauda kommune.

Kommunen er lovet «tilnærmet full kompensasjon» av skattetapet kommunene får som følge av endringene i eiendomsskatt på verk og bruk. Kommunen kjenner ikke det samlede tapet for alle kommunene, men undersøkelser som ble gjort i 2017 tyder på at det samlede tapet kan ligge nærmere 800 mill kr. En begrensing av kompensasjonen til 71 mill kr for 2019, som tilsvarer 1/7 av 500 mill kr, vil følgelig ikke være tilstrekkelig. Det er heller ikke avklart hvordan kompensasjonen skal fordeles. Kommunen må basere sitt budsjett på forsiktighetsprinsippet, og legger til grunn at kompensasjonen kun vil dekke noe over 60 prosent av tapet på kr 326.580,-.

Virkeområde

For skatteåret 2019 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i hele kommunen. Jf. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav a.

a) Eiendomsskattesats:

- a. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2019 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.
- b. Differensiert skattesats for boligdelen i eiendommer med selvstendig boligdel, med tilhørende tomt, for 2019 er 3 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).
- c. Nedtrapping av eiendomsskatt for maskiner og installasjoner gjøres med 1/7 del hvert år fra og med 2019.

b) Takstvedtekter:

- a. Takstvedtektene for eiendomsskatt i Sauda kommune ble vedtatt i kommunestyret 12. desember 2012, sak 109/12.

c) Terminer:

- a. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.

d) Takster:

Taksering fra 2013 ligger til grunn for satser.

e) Unntak fra eiendomsskatt i forhold til eiendomsskattelova § 7 a og b:

- Se vedlegg 4.

Kommunestyret vurderer om eiendom tilhørende andre stiftelser/ organisasjoner fritas fra eiendomsskatt på grunnlag av søknad.

9. Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utregning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse, over 7 år.

10. Kommunestyrets vedtak frå sak KOM 018/2018 ligg fast. Skule og barnehage sektoren skal arbeide vidare med forbetringspunkta i vedtaket og kommunestyret forventar rapport over framdrifta i arbeidet våren 2019. Det vert ikkje sett ned nytt politisk ad-hoc utval for barnehage og skule.

11. Kommunestyret ønsker ei sak på struktur i eldreomsorga før korttidsplassar/senger reduserast permanent med 5 plassar. Fram til saka ligg føre kan rådmannen disponera korttidsplassane dersom det er behov og dei økonomiske rammene tillet det. Saka må sjåast i samanheng med oppfølginga av tiltak i forvaltningsrevisjonsrapport "Kvalitet/effektivitet i Pleie- og omsorg", sak KOM 055/2018. Kommunestyret ber og rådmannen vurdere om det er behov, og evt kva som må til, for å ta i bruk nedlagte plassar på Høllandsheimen som eldreboligar for eldre med lavt pleiebehov. Og om dette er mulig som eit "sjølvkostprinsipp" i samme sak.

12. Kommunestyret ønsker større tilgang til ungdomsklubben på Folkets Hus for vidaregåande skule sine elevar i tillegg til det som er organisert for ungdomsskulen. Kommunestyret ber rådmannen komma med ein plan for vidare utvikling av ungdomsklubben.
13. Kommunestyret ber om at det i økonomiplanen for 2020 kjem fram informasjon om arbeidet med ungdomsarbeid og kva ressursbruk som er sett av til dette.
14. Kommunestyret ber rådmannen leggja fram ein strategi for satsing på velferdsteknologi i eldreomsorga.
15. Kommunestyret ønsker å støtte Saudadagane med same beløp som Sauda Sentrumsutvikling, 50 000 i 2019.
16. Veterinær – Driftstilskot aukast til 150 000.
17. Ryfylkemuseet – Driftstilskot aukast til 150 000.
18. Investeringsplanen legg opp til store investeringar i 2020, og mindre investeringar i 2021 og 2022. Kommunestyret ber rådmannen leggja fram ein meir balansert investeringsplan i arbeidet med økonomiplan for 2020.
19. Kommunestyret vedtek vedlagte endringar i investeringsbudsjettet.
20. Rådmannens overordna styringskort - Under perspektiv medarbeidere med hovedmål «En profesjonell og attraktiv arbeidsgiver» legges det til eit nytt punkt 3: 2019: Det gjennomføres medarbeidersamtaler med alle ansatte. 2020-2022: Medarbeidertilfredshet kartlegges gjennom medarbeidersamtaler og –kartlegginger.
21. Faglig Stab og støtte har ikkje styringskort. Rådmannen bes utarbeide styringskort for «Faglig Stab og støtte» og legge dette fram for kommunestyret.
22. Styringskort Helse og Omsorg - Organisering, teknologi og arbeidsmåter endres teksten om barnevern til: - Indre Ryfylke barnevern gis særlig prioritet for å forbedre resultater presentert i kommunebarometeret. Barnevernsleiar er svært viktig å få på plass. Dette for å forbedre og videreutvikle det interkommunale samarbeidet.
23. Netto driftsramme i styringskort på kommunalsjefnivå oppdaterast med korrekte tal frå kommunestyrevedtaket.

2 Det kommunale plansystemet

Kommuneplan

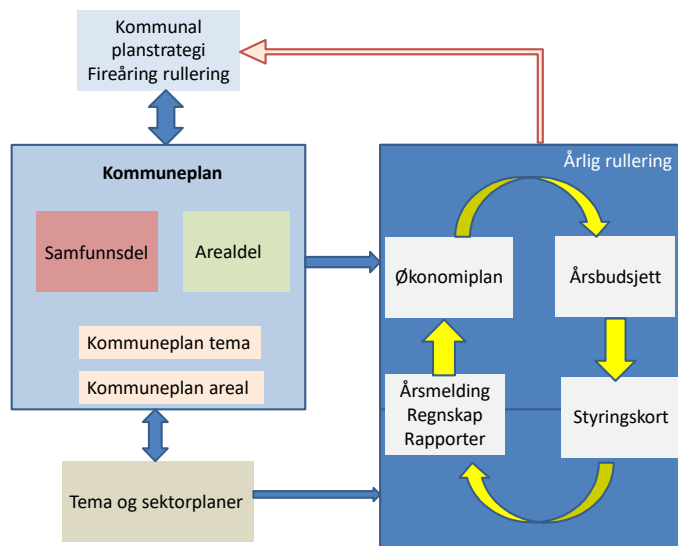
Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Gjeldende kommuneplan for Sauda ble vedtatt i juni 2012, og planperioden er fram til 2023. Ny revidering av kommuneplan er startet og prosessen vil vare ut 2018.

Budsjett og økonomiplanen er handlingsplanen for Sauda kommune.

Planstrategi

Sauda kommune skal revidere planstrategien innen juni 2020. Den kommunale planstrategien viser prioritering, framdrift og avgrensing av planoppgaver.

Det kommunale plansystemet i Sauda kommune

Bygger på Veileder kommunal planstrategi (Miljøverndepartementet 2011)

Sauda kommune vedtok ny planstrategi i 2016. Der framgår prioriterte planoppgaver for de neste fire årene. Kommunens planstrategi skal vedtas senest ett år etter konstituering av nytt kommunestyre.

Kommunens planer, aktuelle dokumenter og lenker til relevante regionale planer, ligger på [kommunens nettside](#).

3 Demografi

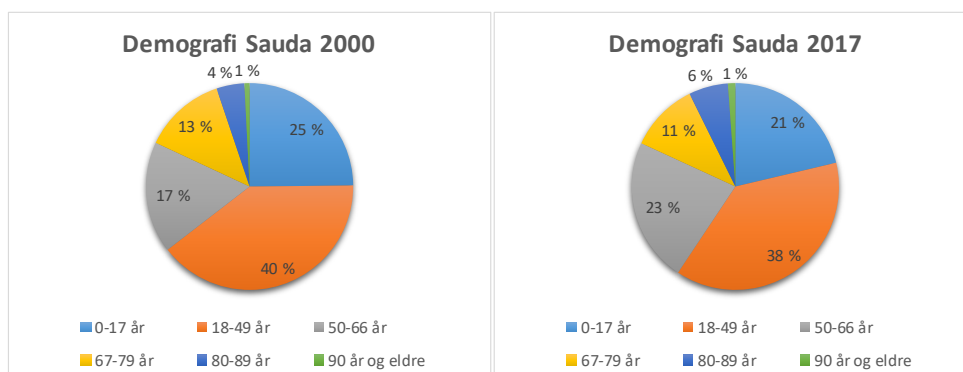
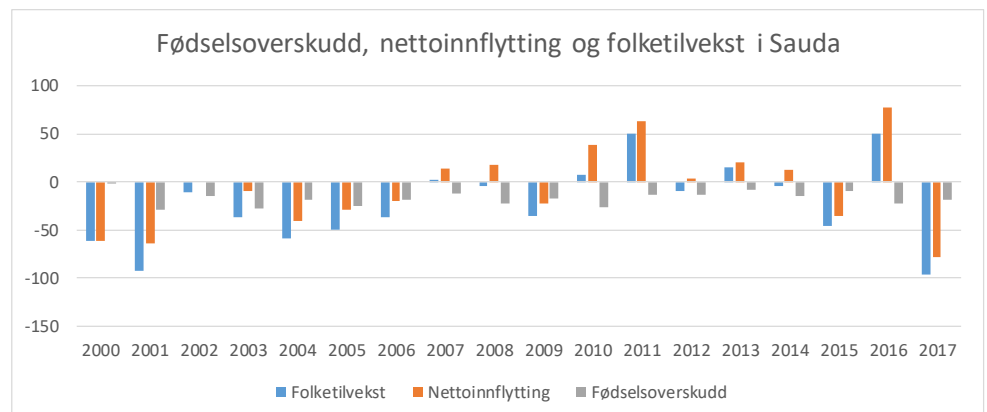
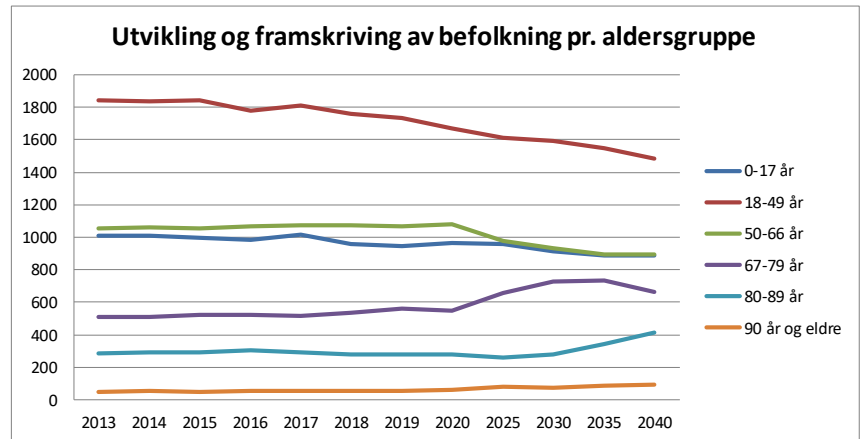
Demografiutviklingen er Saudas kanskje største samfunnsutfordring. Ikke bare har vi hatt en langvarig befolkningsnedgang, men reduksjonen er også størst i de yngre aldersgruppene. Utviklingen går fram av figuren til høyre. Den viser at befolkningen blir eldre, og det blir færre ungdommer og folk i «arbeidsfør alder». SSBs framskrivninger tilsier at utviklingen skal fortsette og forsterkes.

Sauda kan ikke la SSB få rett i framskrivingene. Det er derfor viktig å legge til rette for tilflytting, attraktivitet og arbeidsplassutvikling. Næringslivet må lykkes i å utvikle produkter og tjenester og skape vekst. Vår [strategiske næringsplan](#) går nærmere inn på mål, strategier og tiltak.

Det som styrer folketallsutviklingen, er i stor grad flyttestrømmer og arbeidsplassutvikling. I Sauda er det gjort flere grep for å øke attraktiviteten som sted å bo og reise til. Badeanlegg, Folkets hus, turløyper og sentrumsutvikling er noen eksempler.

Fødselsoverskudd/underskudd er en følge av demografi. Hvis det er flere som dør enn som blir født pr. år, så er det netto underskudd. Figuren viser underskudd hvert år siden 2000.

Arbeidsplassutviklingen er fortsatt svak og gjør at også den demografiske utviklingen blir «skjev» (færre unge, og flere eldre). Figuren nedenfor viser utviklingen fra årtusenskiftet (kilde: SSB)

4 Lokalsamfunn og organisasjonsutvikling

En næringsvennlig kommune

Figuren nedenfor viser utviklingen i antall arbeidsplasser i Sauda. Reduksjonen har flatet ut, og de siste par årene gir håp om noe vekst.

Sauda omstilling har siden 2013 jobbet med å skape vilkår og ny evne til langsiktig utvikling og vekst i Sauda. Målet for arbeidet har vært 5000+ innbyggere. Strategien bygger på samarbeid mellom kommune, næringsliv og organisasjoner for å skape strukturer og vilkår som kan vare lenge.

Omstillingsperioden nærmer seg slutten. For Sauda KF er etablert for å bringe arbeidet videre i fast arbeidsform. Det kommunale foretaket skal iverksette strategisk næringsplan, og gjennom tett samarbeid med Sauda Vekst og andre, sette vedtatt næringspolitikk ut i livet.

Kommunens rolle er først og fremst å være god tilrettelegger for næringsetablering og -utvikling. Denne rollen skal styrkes i Sauda kommune. Strategisk næringsplan for Sauda viser at det må mobiliseres bredt for å oppnå resultater. Det er gjennom gode samarbeid og partnerskap med kommune, næringsliv, grunneiere, utdanningsinstitusjoner, lag og organisasjoner og ildsjeler at det skapes kraft til samfunnsutviklingen.

Det er ikke selvsagt at et samfunn får til dette, men i Sauda har vi flere eksempler de

siste årene. Utebad, stadion, hytta på Hovlandsnuten, Andedammen og Folkets hus for å nevne noen.

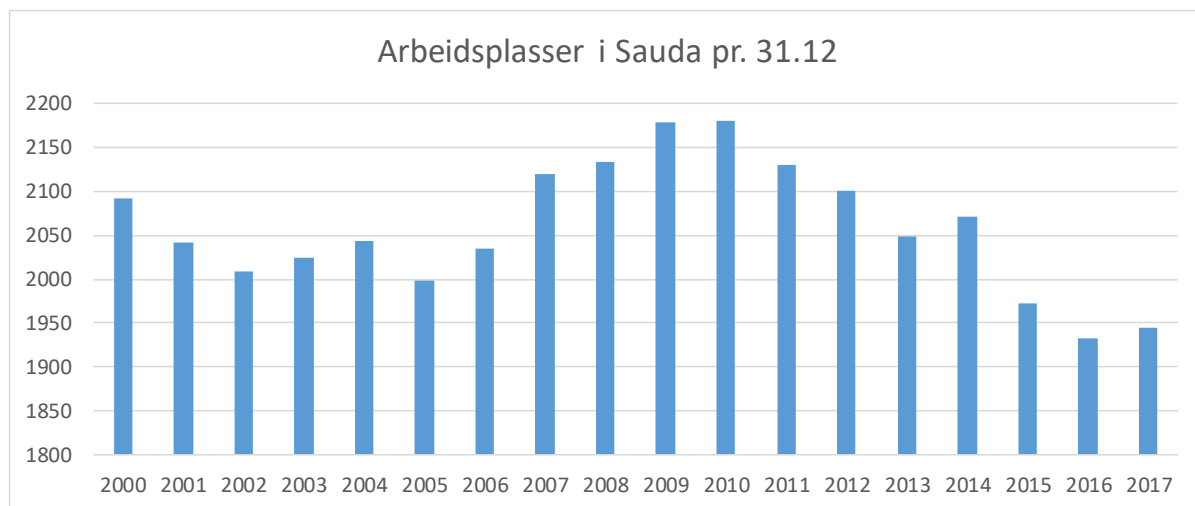
Sauda Vekst er kommunens samarbeidspartner for 1. linjetjeneste til gründere og etablerere. Selskapet utvikler samarbeidet med næringshagen i Suldal, noe som allerede har medført nye kurstilbud, møteplasser og utviklingsmuligheter for Sauda-bedrifter. Dette er et regionalt samarbeid som må utvikles videre framover.

I Strategisk næringsplan står følgende målfor Sauda innen 2020:

- 2000 arbeidsplasser (i dag 1945)
- 200 virksomheter med folk ansatt (i dag ca 180)

For å oppnå dette er det etablert følgende **hovedstrategier**:

- **Realisere vekstpotensial.** Samhandling med virksomheter med ambisjon om målbar og sannsynliggjort vekst i aktivitet og arbeidsplasser gjennom utvikling av nye tjenester, produkter, partnerskap eller ekspansjon til nye markeder. Gripe sjanser som byr seg for vekst og utvikling, både privat, offentlig, ideelt og i kombinasjoner. *Størst innsats settes inn her*
- **Sikre og bevare.** Samhandling med virksomheter med ambisjon om å holde stand, sikre aktivitetsnivå arbeidsplasser. *Krever mindre ressursinnsats*

- **Støtte og koordinere.** Samhandling med virksomheter som driver egen utvikling på grunn av størrelse, eksternt eierskap eller organisering og som har eller vil utvikle samfunnsansvar som bidrar til samfunnsutvikling lokalt
Dialog, koordinering. Mindre ressursinns.

Strategiene skal bidra til å oppnå resultater. **Satsingsområdene** fra omstillingsperioden fastholdes:

- **Vekst i eksisterende næringsliv.** Investeringer og utvikling i bedriftene gir grunnlag for nye arbeidsplasser. Samarbeid mellom bedriftene, det offentlige og virkemiddelapparat er en viktig suksessfaktor.
- **Handel og reiseliv.** Utvikling av besøksnæringer, hele året. Bygge videre

på en god trend med økende besøkstall de senere årene. Legge til rette for mer hyttebygging. Utvikle Sauda som bærekraftig reisemål.

- **Ny, kraftforedlende industri.** Det har vært jobbet i flere år med å etablere vilkår og strategi for etablering av datasenter. Det ble i 2018 inngått intensjonsavtale mellom Sauda kommune og Krytpovault om etablering i gamle Stasjon 1 i Hellandsbygd. Målet er at dette skal realiseres i 2019, og vil være første steg mot etablering av ny digital prosessindustri i Sauda. Sauda vil også fortsette å delta aktivt i Ryfylke IKS sitt «vilkårsprosjekt» for datasenter på Sør-Vestlandet. Vi vil bli bedre kjent med konseptet «New Kaupang» i 2019.

Et trygt lokalsamfunn

Sauda skal være et trygt samfunn. Dette handler mye om mennesker, om hvordan vi opptrer, hjelper hverandre og passer på hverandre. I Sauda skal det oppleves trygt å være barn, å være forelder og å bli gammel.

Trygghet oppleves i relasjon til andre. Hver enkelt innbygger er avhengig av relasjoner til andre for å føle seg på «innsiden». Utenforskap har blitt trukket fram som en stor samfunnsutfordring de siste årene.

Regjeringen legger vekt på at det skal være plass for personer med «hull i CVen». Vi utvikler et sterkere og bedre lokalsamfunn når flere blir med å delta, når færre opplever de står på utsiden.

Tilgjengelighet til møteplasser og arenaer hvor det skjer noe er viktig. Gode og trygge gangstier, sykkeltraseer og kollektivordninger øker muligheten for å delta for den delen av befolkningen som ikke er bilførere.

Vi opplever stadig mer værhendelser. Tiltak ved Svandalsfossen er ett punkt der vi kan bedre opplevd trygghet. I årene framover må vi analysere og sikre sårbar infrastruktur mot flom og skred.

Sauda kommune har god beredskap for å håndtere situasjoner, redusere skader og for å få samfunnet tilbake til «normal-situasjonen».

Sauda kommune er «Trafikksikker kommune» og «Lokalsamfunn med MOT». Dette forplikter og gir retning for det videre arbeidet for trygt lokalsamfunn.

Saudabuens folkehelse sier noe om hvor godt vi lykkes med å utvikle et trygt og aktivt lokalmiljø, og hvor vi har utfordringer.

Skole og kommune som samfunnsbygger

Sauda har avtale med den landsomfattende organisasjonen MOT. MOT er en ungdoms- og samfunnsbygger som styrker ungdoms bevissthet og MOT til å leve, MOT til å si nei og MOT til å bry seg. Det er fokus på trygge oppvekstmiljø og utvikling av robust ungdom som inkluderer alle.

Sauda ungdomsskule har hatt MOT-programmet i snart 15 år og har MOT-avtalen «Skolen som samfunnsbygger». Sauda idrettslag og treningssenteret Frisk & Rask har inngått samarbeidsavtale. MOT har også vært nært knyttet opp til utviklinga av nytt fritidstilbud til ungdom i Folkets hus.

Her har også ungdommene selv vært en viktig del av prosessen. Til sammen gir dette et solid lokalt partnerskap med godt grunnlag for videre arbeid med å utvikle og forsterke verdier, holdninger, og tilrettelegging for livsmestring og trygge lokalsamfunn for ungdom.

www.mot.no

Heltidskultur

Sauda kommune utvikler en heltidskultur. Det måles ved at minst 50 % av de ansatte har full stilling.

Det er krevende å innarbeide heltid, men det vil gi økt nærvær hos medarbeiderne. Nærvær gir bedre arbeidsdager kollegaer i mellom og redusert sykefravær. Heltidskultur er avgjørende for å sikre kvalitet og kompetanse.

Utvikling av heltidskultur er et kvalitetsprosjekt med «brukerne» i sentrum og der «den gode vakta/arbeidsdagen» vil ha stort fokus framover. Trivsel, trygghet og forutsigbarhet er stikkord. For å få mer kunnskap og motivasjon i arbeidet deltar Helse- og omsorg i KS sitt nettverk «Nytt Blikk» og Sauda kommune i KLP sitt arbeidsmiljønettverk. Kommunestyret har vedtatt mål og tiltak for å oppnå heltid i Sauda kommune i sak 53/17.

Digitalisering og kontinuerlig forbedring

Medarbeidere, ledere og brukere vil oppleve endring. Innbyggerne vil i økende grad ta del i saksbehandlingen, og innbyggerne kan ha kontakt med kommunen når det passer hver enkelt. Sauda kommune utvikler digitale skjema og chatbot'en Kommune-Kari for døgnåpen saksbehandling, veiledning og svartjeneste.

Men dette er bare starten. Digitalisering skal gi bedre kvalitet for innbyggerne og mer effektive prosesser.

Hverdagen i skolen blir annerledes. Med økt bruk av digitale læringsflater vil elevene møte oppgaver tilpasset det faglige nivået

de er på. Læreren vil få mer tid til hjelp og veiledning til hver enkelt elev.

Omsorgssektoren er kompleks og krevende. Saudabuen skal oppleve en god og trygg omsorg hvor hver bruker så langt som mulig opprettholder sine funksjoner. Her vil metoder innen rehabilitering og bruk av omsorgsteknologi være til hjelp. Sauda kommune deltar i velferdsteknologi-programmet på Haugalandet. Når løsninger er tilstrekkelig modne tar vi dem i bruk.

For Sauda kommune vil det være en prioritert oppgave å identifisere gevinstene av

digitalisering og forbedrede arbeidsprosesser. Gevinster kan være reduserte utgifter, utsatt behov for økt ressursbruk og bedre kvalitet.

For våre interne prosesser har vi i flere år brukt «*Litt bedre kvar dag*». Det vil si at vi alltid leter etter forbedringer i måter å gjøre jobben på, ta i bruk nye løsninger og slutte å gjøre ting som er unødvendig eller ikke skaper verdi. Slike forbedringsmuligheter finnes i enhver organisasjon. Vår utfordring er at vi må utvikle produktiviteten raskere enn det som ligger som forutsetning (0,5%) i statsbudsjettet.

Produktivitetsutvikling er i alle deler av organisasjonen. Det kan være tidsbruk i møter, hvordan vi gir informasjon og bruk av plattformer for samarbeid i oppgaveløsning.

Sauda kommune skal kjennetegnes ved bedre tjenester tilpasset brukernes behov, en mer tilgjengelig kommune for innbyggerne og enklere arbeidsprosess for kommunens ansatte.

Sauda kommune vil fortsette å drive utviklingsarbeid etter Lean-metodikk, og ta i bruk nye løsninger som følger av KS sitt program for digitalisering. Sauda kommune deltar i DigiRogaland for å få realisert gevinster av dette arbeidet så raskt som mulig.

Sydande Sauda – eit kraftsenter er visjon for Sauda. Demografisk endring tilsier at vi får en større gruppe med personer som har gått ut av arbeidslivet, men som har engasjement for lokalsamfunnet og arbeidskapasitet. Vi må arbeide videre med å få til skapingen av vårt lokalsamfunn sammen med innbyggere som kan bidra.

Folkehelse i alt vi gjør

God folkehelse skapes gjennom god samfunnsutvikling. Samtidig er folkehelsen en viktig faktor for god utvikling. En rekke forhold i samfunnet påvirker folkehelsen, som bolig, utdanning, arbeid og fysiske og sosiale miljøer. Viktigst er trolig opplevelsen av å høre til.

En viktig målsetting i arbeidet er å utjevne sosiale helseforskjeller. Hovedsatsingsområdet de neste årene er barn og unge, psykisk helse og rusforebygging.

Folkehelse er det samme som levekår. Hele kommunen har ansvar for å kjenne til utfordringene på levekårsområdet. Alle skal bidra til helsefremming og forebygging. [Folkehelseoversikten](#) for Sauda skal bidra til at opplysninger om levekårene i Sauda er kjent for alle, og at de kommunale enhetene setter i verk tiltak for å understøtte målsettingene. Oversikten skal også ligge til grunn for alt planverk, samt de politiske beslutningene som fattes.

Ny folkehelseoversikt, inkludert en prioritering av de viktigste folkehelseutfordringene i Sauda, vil bli utarbeidet våren 2019. Den skal ligge til grunn for ny planstrategi etter valget samme år.

Det pågår mye godt folkehelsearbeid i Sauda hver eneste dag. Mange bidrar til å skape sosiale møteplasser og gode aktivitetstilbud. De kommunale enhetene har også mange tiltak som skal bidra til å bedre folkehelsen. Eksempler er aktivitets-tilbud for ungdom, frukt i skolen, markering av verdensdagen for psykisk helse, trafikk-sikker kommune, god snøbrøyting og soping på gang- og sykkelstier, fallforebygging og bedre tannhelse. Dette arbeidet og tiltakene skal en finne igjen under de ulike fagenhetene i denne planen. Et eget folkehelseforum er nedsatt for å ivareta arbeidet med å bedre levestilkårene for alle i Sauda. Miljørettet helsevern er også del av folkehelsearbeidet.

Inkludering og attføring

Altfor mange mennesker faller av ulike grunner utenfor arbeidslivet. Noen trenger varig tilrettelagt arbeid, men de fleste kan med rådgivning, veiledning og tilrettelegging bidra i arbeidslivet på en eller annen måte. Noen delvis og noen 100%.

Sauda kommune bidrar til arbeidsdeltakelse i tett samarbeid med NAV, legetjenesten, videregående skole og Rysteg. Kommunen er største eier i Rysteg, som også er arbeidsmarkedsbedrift for Suldal kommune.

Fra nasjonalt hold er der satt fokus på de med «hull i CV'ene», jf. statsbudsjettet / St.meld nr. 1. Dette er en gruppe, ofte unge, som kan ha vanskeligheter med å komme inn i arbeidslivet igjen. Dette er et fokusområde også i Sauda.

www.rysteg.no

Kompetanseutvikling

Sauda kommune skal ha ansatte med rett og god kompetanse. Dette er avgjørende for å drive god tjenesteyting, og for at de ansatte skal oppleve motivasjon og utvikling i arbeidet.

Kommunen har tett samarbeid med Sauda videregående skule, som er en «hjørnesteinsvirksomhet» for kompetanseutvikling. Ikke bare for videregående opplæring av 16 til 19-åringer, men også som regional utviklingsaktør.

Kommunen er en av partnerne i Utdanning i Ryfylke (UiR), som tilbyr etter- og videreutdanning tilpasset næringslivets behov. Det vil etter all sannsynlighet tilbys desentralisert sykepleierutdanning ved Sauda vgs. fra høsten 2019. Studiet leveres av Høgskolen på Vestlandet.

Målet er å legge til rette for livslang læring der folk bor. Dette er viktig for å utvikle konkurransekraft i regionene – både for det offentlige og for næringslivet.

Interkommunale samarbeid

Sauda deltar i en rekke med ulike samarbeid.

Sammen med Suldal kommune gir vi tjenester innen NAV, PPT, barnevern, landbruk og kommunepsykolog.

I VESS samarbeidet (Vindafjord, Etne, Suldal og Sauda) har vi Miljørettet helsevern.

Ryfylkekommunene Sauda, Suldal, Hjelme-land og Strand har samarbeid om drift av IKT løsninger. Vi er også i ferd med å etablere samarbeid for digitalisering under arbeidstittelen DigiRyfylke.

Ryfylkekommunene samarbeider om næring, turisme og samfunnsutvikling gjennom Ryfylketinget og Ryfylkerådet. Gjennom Ryfylke IKS deltar vi i vilkårsprosjektet for internasjonal fiber og datasenter til Ryfylke og Rogaland.

Sauda kommune deltar i politisk og faglige samarbeid med Haugalandet.

Stavanger kommune har tatt initiativ til et samarbeid under navnet DigiRogaland. Hensikten er å realisere gevinster av deltakelsen i DigiFin som er finansieringsmekanisme for digitalisering av kommunal sektor.

Sauda kommune har gjort vedtak om å revitalisere arbeidet for å få realisert veg-utløysing til E134. En sentral del av dette arbeidet er å etablere et strategisk nettverk med partner.

Sauda kommune deltar i følgende nettverk og samarbeid:

Samarbeid	Deltakere	Organisering
Innkjøpssamarbeidet	Haugalandet	Kommuneloven § 27
IT-samarbeidet Ryfylke	4 Ryfylkekommuner	Kommuneloven § 27
Kontrollutvalgsekretariatet	Haugalandet	IKS
Ryfylke IKS (RIKS)	Ryfylke	IKS
Arbeidsgiverkontrollen	Haugalandet	Kommuneloven § 27
Krisesenter	Haugalandet/Hardanger/Sunnhordland	IKS
Skjenkekontrollen på Haugalandet	Alle kommunene på Haugalandet samt Sveio og Etne	Kommuneloven § 27
Miljøretta helsevern	Vindafjord, Etne, Suldal og Sauda	Kommuneloven § 27
Jordbrukssjef/konsulent	Sauda/Suldal	Avtale
Ryfylkebiblioteket (e-bøker)	Ryfylkekommunene	Avdeling under RIKS
Barnevern	Sauda og Suldal	Vertskommune (Sauda)
PPT	Sauda og Suldal	Vertskommune (Suldal)
DigiRogaland	Rogalandskommunene	Under etablering

Sykefravær, nærvær på arbeidsplassen

Hver enkelt medarbeider i Sauda er ansatt fordi de betyr noe. Hver enkelt er avgjørende for at vi leverer de tjenestene vi skal til Saudabuen.

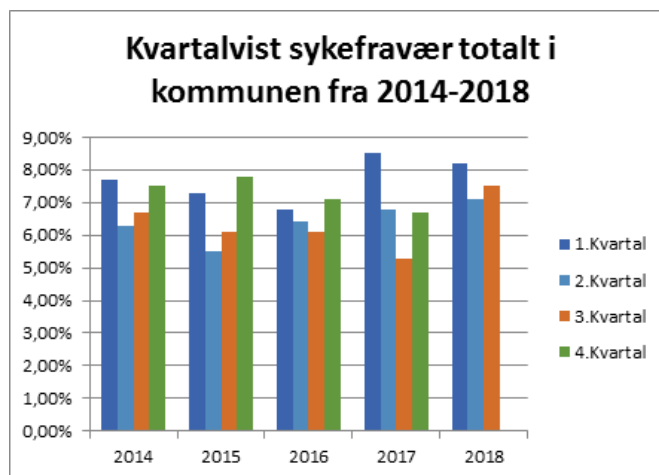
Nærvær er en forutsetning for gode tjenester. Sauda kommune har heltid og tett oppfølging av fravær som hovedstrategi.

Godt arbeidsmiljø og aktiv forebygging av sykefravær er prioritert oppgave på alle arbeidsplasser.

Lederne i Sauda kommune skal kalle medarbeidere inn til medarbeidersamtale. I forbindelse med sykefravær har vi tett oppfølging og dialog i samarbeid mellom ledelse, NAV, legetjenesten og den ansatte.

Oppfølging av sykefravær er krevende. Det forutsetter kontinuerlig oppfølging av de faktorene vi kan påvirke. Samtidig er det en del faktorer som vi ikke kan påvirke.

I 2019 vil vi prioritere at sykemeldte opprettholder kontakt med arbeidsplassen og å få sykemeldte tidligst mulig tilbake på jobb, gjerne med gradert sykemelding.

Figuren over viser utvikling i totalt sykefravær for Sauda kommune siden 2014.

Fairtrade

Sauda er Fairtrade-kommune, og det er lagt opp til å videreføre støtte til det lokale arbeidet. Styringsgruppa har fokus på å fremme etisk handel i lokalsamfunnet, og å drive aktivt informasjonsarbeid for å sette

fokus på rettferdig handel som virkemiddel mot fattigdom i sør.

For mer info:

www.fairtrade.no

[Fairtrade Sauda på Facebook](#)

Vennskapssamarbeid

Vennskap Sauda – San Juan del Sur er en politisk uavhengig organisasjon som ble nedsatt av Sauda Kommune høsten 1988 til å ivareta samarbeidet med Saudas vennskaps-kommune, San Juan del Sur i Nicaragua. Det blir gjort et godt arbeid som mottar årlig støtte fra Sauda kommune.

I 2018 hadde samarbeidet 30-års jubileum, og en delegasjon fra Sauda med ordfører i spissen reiste til San Juan del Sur for å lære og bygge relasjoner for videre bistand og samarbeid.

Se vennskapssamarbeidets informative [nettside](#) for mer info.

Lokalsamfunn og FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Norge har sluttet seg til disse målene. Hverdagen leveres i kommunene. Sauda kommune og lokalsamfunnet arbeider med en rekke av disse målene. God helse, god utdanning, likestilling, rent vann og gode sanitærforhold, ren energi, anstendig arbeid og økonomisk vekst, innovasjon og infrastruktur bærekraftige byer og samfunn, ansvarlig forbruk og produksjon, liv under vann og liv på land går inn i kjernen av hva kommunene har som oppgaver. Som fairtradekommune jobber vi med utrydding av fattigdom og sult. Energikommunen er med å stoppe klimaendringene. Lokaldemokratiet sikrer fred og rettferdighet. Sauda bidrar i det globale samarbeidet for bærekraft.

5 Tallbudsjettet

Budsjettskjema 1A 2019

	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsregnskapet			
Skatt på formue og inntekt	-129 150 000	-142 000 000	-118 808 035
Ordinært Rammetilskudd	-153 000 000	-146 000 000	-143 289 175
Skatt på eiendom	-33 205 466	-34 800 000	-38 870 244
Andre direkte/indirekte skatter	-24 097 000	-6 597 000	-24 018 732
Andre generelle statstilskudd	-23 650 000	-20 722 117	-21 711 615
Sum frie disponible inntekter	-363 102 466	-350 119 117	-346 697 801
Renteinntekter og utbytte(sos.utlån)	-1 877 000	-1 777 000	-3 165 015
Gevinst finansielle instrumenter	-2 800 000	-2 600 000	-3 069 848
Renteutgifter, provisjoner og finansutgifter	9 510 000	8 010 000	8 320 797
Tap finansiell instrumenter	0	0	0
Avdrag på lån (inkl.sos.utlån 52)	27 140 428	23 650 832	20 985 338
Netto finansinntekter/-utgifter	31 973 428	27 283 832	23 071 272
Til dekning av tidl.års regnskapsm.merforbruk	0	0	2 082 752
Til ubundne avsetninger 54	22 268 390	15 368 304	8 221 836
Til bundne avsetninger 55	7 478 722	7 683 099	9 320 686
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	-600 000	0	-2 082 752
Bruk av bundne avsetninger 95	-10 321 496	-12 953 791	-10 018 644
Netto avsetninger/forbruk	18 825 616	10 097 612	7 523 878
Overført investeringsregnskapet 57	0	0	0
Til fordeling drift	-312 303 422	-312 737 673	-316 102 651
Sum fordelt til drift fra Skjema 1B	312 303 422	312 737 673	317 852 000
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	0	0	1 749 349

Budsjettskjema 1B 2019

	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Driftsregnskapet			
Faglig stab og støtte			
Netto driftsramme	27 499 033	35 170 051	36 587 697
Opplæring, Kultur			
Netto driftsramme	96 800 564	97 038 546	99 020 203
Helse og Omsorg			
Netto driftsramme	169 534 926	164 449 617	168 406 752
Næring og Samfunn inkl. Havnekassen			
Netto driftsramme	56 554 839	50 331 451	50 453 708
Motpost avskriv. /kalk.renter /mva komp.	-38 085 940	-34 251 992	-36 616 360
Til fordeling drift	312 303 422	312 737 673,00	317 852 000
Fra Skjema 1 A	-312 303 422		

Driftsbudsjettet 2019 og økonomiplan 2019 – 2022

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
ØKONOMIPLANPERIODE						
Brukerbetalinger	-12 451 134	-13 927 296	-15 148 808	-15 436 635	-15 729 931	-16 028 800
Andre salgs- og leieinntekter	-74 105 653	-77 269 088	-86 989 738	-88 642 543	-90 326 751	-92 042 960
Overføringer med krav til motytelse	-64 000 485	-76 159 274	-83 793 900	-85 000 000	-86 000 000	-87 000 000
Rammetilskudd	-143 289 175	-146 000 000	-153 000 000	-158 000 000	-163 000 000	-168 000 000
Andre statlige overføringer	-33 175 615	-29 875 617	-22 695 000	-25 000 000	-25 000 000	-25 000 000
Andre overføringer	-142 391	0	0	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	-118 808 035	-124 500 000	-129 150 000	-130 000 000	-133 000 000	-135 000 000
Eiendomsskatt	-38 870 244	-34 800 000	-33 205 466	-32 000 000	-31 000 000	-30 000 000
Andre direkte og indirekte skatter	-24 018 732	-24 097 000	-24 097 000	-24 000 000	-24 000 000	-24 000 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-508 861 464	-526 628 275	-548 079 912	-558 079 178	-568 056 683	-577 071 760
Lønnsutgifter	273 436 768	286 708 933	287 725 275	289 618 212	291 547 287	293 513 190
Sosiale utgifter	65 434 381	72 831 225	70 375 603	71 719 137	73 088 321	74 483 643
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	74 907 044	67 741 492	72 363 928	72 000 000	73 000 000	74 000 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	35 073 179	34 893 597	34 292 632	34 000 000	34 000 000	34 000 000
Overføringer	31 862 086	32 251 652	32 944 430	33 000 000	33 000 000	33 000 000
Avskrivninger	26 578 843	25 104 278	28 720 052	31 220 052	33 720 052	36 220 052
Fordelte utgifter	-421 000	-421 000	-421 000	-421 000	-421 000	-421 000
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	506 871 301	519 110 177	526 000 920	531 136 401	537 934 660	544 795 885
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-1 990 163	-7 518 098	-22 078 992	-26 942 777	-30 122 023	-32 275 875
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-3 360 768	-1 657 000	-1 757 000	-2 000 000	-2 100 000	-2 200 000
Gevinst på finansielle instrumenter	-3 069 848	-2 600 000	-2 800 000	-3 000 000	-3 100 000	-3 200 000
Mottatte avdrag på utlån	-81 001	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-6 511 617	-4 377 000	-4 677 000	-5 120 000	-5 320 000	-5 520 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	8 320 797	8 010 000	9 510 000	11 500 000	13 500 000	15 500 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	20 958 722	23 530 832	27 020 428	30 000 000	33 000 000	36 000 000
Utlån	26 616	120 000	120 000	120 000	120 000	120 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	29 306 135	31 660 832	36 650 428	41 620 000	46 620 000	51 620 000
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGST	22 794 518	27 283 832	31 973 428	36 500 000	41 300 000	46 100 000
Motpost avskrivninger	-26 578 884	-25 104 282	-28 720 052	-31 220 052	-33 720 052	-36 220 052
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-5 774 529	-5 338 548	-18 825 616	-21 662 829	-22 542 075	-22 395 927
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 082 752	-1 749 349	-600 000	0	0	0
Bruk av bundne fond	-10 018 644	-12 953 791	-10 321 496	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-12 101 396	-14 703 140	-10 921 496	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	2 082 752	1 749 349	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	8 221 836	10 609 240	22 268 390	24 162 829	25 042 075	24 895 927
Avsetninger til bundne fond	9 320 686	7 683 099	7 478 722	7 500 000	7 500 000	7 500 000
SUM AVSETNINGER (K)	19 625 274	20 041 688	29 747 112	31 662 829	32 542 075	32 395 927
REGNSKAPSMESSIG MER-MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	1 749 349	0	0	0	0	0

Kommentarer til postene i drifts-budsjettet

Forutsetninger for framskriving i økonomiplanperioden

I økonomiplanperioden 2020-2022 er det lagt til grunn en konsumprisindeks på 1,9%.

Netto statlige rammeoverføringer er økt med kr. 5 millioner. Skatteanslaget er økt med kr. 2 – 3 millioner. Eiendomsskatten reduseres med ca. kr. 1 million hvert år.

Det er lagt inn en antatt lønnsvekst på 3,5%, som vil gi en års virkning på 1,91%. I tillegg er det forutsatt en reduksjon i årsverkene tilsvarende kr. 3,6 millioner.

Det legges ikke opp til noen generell økning i øvrige driftskostnader.

Forutsatt samme investeringstakt som i dag, har en lagt inn økning i avskrivningene på kr. 2,5 millioner, avdragene øker årlig med kr. 3 millioner og rentekostnadene vil øke med 0,25 – 0,5% årlig.

Frie inntekter

Frie inntekter er rammetilskudd fra inntektssystemet, og skatteinntekter.

Skatt på formue og inntekt

I budsjettet for 2019 er det lagt inn kr. 146 000 000,- i skatt. Dette er en økning på kr. 4 millioner fra budsjett 2018.

Rammeoverføringer

Dette er beregnet til om lag 153 000 000,- En økning på kr. 7 millioner fra budsjett 2018.

Eiendomsskatt

Denne er beregnet til kr. 32 800 000,- Dette er en reduksjon på kr. 2 000 000,- fra 2018.

Hjemfallsleie, og salg av konsesjonskraft.

Hjemfallsleie er på samme nivå som 2018, kr. 12,1 millioner

Konsesjonskraft er solgt med en økning i inntekter på omlag kroner 6,5 millioner fra budsjett 2018. Netto inntekt fra konsesjonskraft er på omlag 25,3 mill. kr.

Salg og leie inntekter, gebyr

Salgs og leieinntekter gjelder egenbetalinger for diverse tjenester, som foreldrebetaling barnehager og skolefritidsordninga, kommunale avgifter, husleie, gebyr, billettinntekter med mer. For 2019 blir kommunale gebyr i all hovedsak økt med konsumprisindeks.

VAR-gebyr (vann, avløp og renovasjon) blir regulert av selvkostberegninger. For 2019 blir det en liten reduksjon i gebyrene.

For andre selvkostområder er konsumprisindeks lagt til grunn med unntak av enkelte gebyrer innen byggesak som har ligget langt lavere enn kommunene rundt oss. Det er her lagt inn en større økning som øker selvkostgraden til om lag 65 %.

Lønn og sosiale utgifter

Lønnsbudsjettet tar utgangspunkt i faste stillingshjemler. Det er lagt inn en lønnsvekst på 3,5 % for 2018.

Pensjonskostnadene består av premie på lønn (ført på enhetene), reguleringspremie, premieavvik.

Pensjonskostnadene er lagt inn ut fra de prognosene vi har fått fra Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK), de såkalte pensjonsnotene.

Premieavviket er beregnet til om lag 16 500 000,- Årlig utgiftsføring av premieavvik (amortisering) er på kr. 5,2 millioner.

Andre driftsutgifter

Andre driftsutgifter er regulert i forhold til endringer i priser og volum. F.eks. telefon, energi, forsikringer og kommunale avgifter.

Kapitalkostnader

Avskrivninger av kommunen sine anleggsmidler er lagt inn i budsjettet. Når det gjelder avgiftsområdene vann, avløp og renovasjon, er det i tillegg til avskrivninger og driftsutgifter regnet kalkulatorisk rente som tilsvarer 3 års statsobligasjonsrente + 1%.

Lån, renter og avdrag

Renter og avdrag blir ført i driftsregnskapet. Mesteparten av låneporteføljen vil for 2019 ha en flytende rente. Renteutgiftene for 2019 øker med ca. kr. 1,5 millioner, avdragene har økt med kr. 3,5 millioner

Tap på krav og garantier

Det er gitt garanti for lån til Folkets Hus a/s.

Frise Folkets hus, Foto Per Inge Fjellheim

Næringskapitlet

Ansvar 4401, "Næringskapitlet" (finansiert av årlege konsesjonsavgifter)

Midlene har egne vedtekter, og skal benyttes til næringsformål.

	2018	2019	Kommentar
Regionale samarbeid og IKS			
Reisemål Ryfylke	320 000	320 000	
Ryfylke IKS	400 000	400 000	
Haugaland Vekst	105 000	179 000	
- Prosjekt "Energiprogrammet" 2019	-	75 000	
Friluftsråd Vest	80 000	80 000	
Ryfylke Friluftsråd	65 000	65 000	
Ryfylkefondet	700 000	1 100 000	Ny avtale for Ryfylkefondet. Auka konsesjonskraftmengd gir auka innbetaling.
Samferdsle			
Norsk Bane/Norsk lyntogforum	75 000	75 000	
Haukelivegen	25 000	25 000	
IS Fjordvegen/diktarvegen.	30 000	30 000	
Samfunn/etiske samarbeid			
Fairtrade	10 000	10 000	
Vennskapssamarbeidet San Juan del Sur	30 000	10 000	Studietur i 2018
Kraft/konsesjonskraft			
LVK - kontingent	220 000	184 000	
Lokal næringsutvikling			
Sauda Vekst	500 000	500 000	
Sauda bedriftskapital AS	1 000 000	800 000	
Vannbåren varme i sentrum	552 000	600 000	
Næringsutvikling Sauda kommune	950 000	1 000 000	Administrasjon og ledelse av Sauda omstilling / For Sauda KF
Ressurs vegutløsning mot E134		600 000	
Prosjekt attraktive tettsteder	200 000	200 000	Eigenandel til finansiering tettstedsutviklingsprosjektet / Rogaland FK
Primærnærings			
Tilskudd til utvikling skog og landbruk	100 000	100 000	Vedtak KOM 14.12 2017. Kr. 2000,- pr. mål for nydyrking og 2000,- pr. mål for skogrydding for å gjøre klart til planting av skog
Reiseliv			
Sauda ferie og fritid	500 000	500 000	Inkl. drift Almannaheia.
Løypekjøring vinter	400 000	400 000	8 daler, totalt 120 km oppkjørt. Koordinert av Sauda ferie & fritid.
Løypekjøring sommar	50 000	50 000	Pott til utvikling, forvaltning av turløyper sommar. 100 km løyper p.t. Koordinering via Sauda f&f
Lokal skilting	50 000	50 000	Eigenandel til skiltprosjekt. Formål å synliggjøre attraksjoner og steder i Sauda for tilreisende
Lyngmyr	5 000	5 000	Støtte til drift
Slettedalen	10 000	10 000	Støtte til drift
Brøyting Øverland - Minnehaugen	80 000	80 000	Deler strekning linjekryss - Slettedalen med Saudefaldene
Skibuss	25 000	25 000	Skibuss
Anna			
Mva. kompensasjon	150 000	150 000	Mva. kompensasjon (trekkes ut, føres ikke på den enkelte art)
Sum budsjett	6 632 000	7 623 000	
Finansiering årlige konsesjonsavgifter	6 547 732	6 547 732	
Bruk av disp.fond	84 268	1 075 268	Inkl. 600.000,- til ressurs vegutløsning E134

Kommentar til næringsbudsjettet:

Det er lagt opp til bruk av fond for å dekke satsing på vegutløsning, samt økt satsing på næringsutvikling.

Investeringsbudsjettet

Nr	Investeringsplan						
	Beskrivelse av prosjekt	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	Vann - Avløp - Renovasjon (selvkostområder)						
1	Rammeplan for Vann/renovasjon prosjekter	10 000 000	10 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
2	Rammeplan for Avløp/renovasjon prosjekter	10 000 000	10 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
3	Renseanlegg kloakk	20 000 000	20 000 000				
	Vannverk Svandalen (VAR)		15 000 000				
Sum VAR		40 000 000	55 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000	30 000 000

	Beskrivelse av prosjekt		2020	2021	2022	2023	2024
	Større prosjekter						
4	Folkets hus, inventar og prosjektledelse	1 500 000					
5	Sosialboliger nybygg og renovering	6 000 000	6 000 000	4 500 000			
6	Tilrettelegging for 3. etg sykehus kontorlokaler PPT / Barnevern	6 500 000					
7	Framtidige kontorlokaler (Rådhus, Brannstasjon, Høllandstun, Kontorlokaler)	1 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
	Prosjekter akkumulert i kategori						
8	Bygge prosjekter ihht prioritert oversikt	3 241 000	15 850 000	4 650 000	2 000 000	1 000 000	1 000 000
9	Vei prosjekter ihht prioritert oversikt	8 600 000	20 150 000	4 850 000	7 700 000	0	0
10	IKT prosjekter ihht prioritert oversikt	8 830 000	2 700 000	250 000	0	0	0
11	Havnekassen prosjekter ihht prioritert oversikt	4 000 000	600 000	0	0	0	0
12	Uteområde/Park prosjekter ihht prioritert oversikt	720 000	2 200 000	400 000	200 000	0	0
13	Brann prosjekter ihht prioritert oversikt	1 300 000	1 575 000	0	0	1 500 000	0
14	Saudahallen prosjekter ihht prioritert oversikt	1 000 000	5 700 000	6 700 000	0	0	0
	Sum andre investeringer	42 691 000	64 775 000	31 350 000	19 900 000	12 500 000	11 000 000
	Sum investeringer totalt	82 691 000	119 775 000	61 350 000	49 900 000	42 500 000	41 000 000

	Finansiering						
15	Refusjon Husbanken (sykehus 2.etg)						
16	Refusjon Husbanken (sos.boliger)	1 200 000					
17	Refusjon fra landbruksmyndigheter (kai Si-Glass)						
18	TS-midler	4 480 000					
19	Næringsfond						
20	Havnefond	1 000 000					
21	Momskompensasjon	10 082 500					
22	Tippemidler/spillemidler						
23	Finansierte prosjekter som går i + bruk av lånemidler	1 500 000					
24	Låneopptak VAR	40 000 000					
25	Låneopptak øvrige prosjekter	24 428 500					
	Sum finansiering totalt	82 691 000					0

	Øvrig i investeringsregnskap	2019	2020	2021	2022
	Egenkapitalinnskudd	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
	Utlån startlån	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
	Avdrag forvaltningslån	700 000	700 000	700 000	700 000
	Sum investeringer	9 200 000	9 200 000	9 200 000	9 200 000
	Frie inntekter investeringsregnskap (salagsinnt./refusjoner)	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
	Lån fra Husbanken startlån	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
	Motta avdrag lån	700 000	700 000	700 000	700 000
	Sum finansiering	9 200 000	9 200 000	9 200 000	9 200 000

kommentarer:

- 5 20-25% finans fra Husbanken
- 11 1 million av Havnefond
Rundkjøring Håkonsgata tungen, Tursti / Skolevei
- 18 belysning og Bru Søndenaia - Lillebekk
- 19 Stasjon 1
- 20 Plastring / sikring v/Treaskjæret
- 21 MVA-komp kun av prosjekter utenom VAR og sos.boliger

Detaljert oversikt over punktene 8 – 14 ligger i vedlegg 2.

Investeringsbudsjettet er lagt etter følgende premisser og prioriteringer:

- Stor satsing innen læring på digitale flater i skolen. Vi innfører egen ipad til alle elever og tilsatte i skolen. For å få størst mulig effekt av tiltaket vil en benytte seg av ekstern leverandør til opplæring av elever og tilsatte i ca. ett år. Dette er et felles prosjekt for alle RITS kommune.
- Investeringer på nivå med betaling av avdrag
- Prioritering av tiltak som følger av Lean eller andre forenklinger
- Bruk av finansieringsmuligheter
- Regler og forskrifter
- Standardheving

6 Kommunens tjenesteyting

Ansatte i Sauda kommune

Helse og omsorg					
Kvinner			Menn		
262			20		
Antall årsverk	Heltid	Deltid	Antall årsverk	Heltid	Deltid
206,05	94	168	17,62	14	6

Oppvekst og Kultur					
Kvinner			Menn		
135			22		
Antall årsverk	Heltid	Deltid	Antall årsverk	Heltid	Deltid
119,68	95	40	21,1	20	2

Næring og samfunn					
Kvinner			Menn		
33			44		
Antall årsverk	Heltid	Deltid	Antall årsverk	Heltid	Deltid
23,45	10	23	29,58	28	16

Faglig stab og støtte					
Kvinner			Menn		
11			12		
Antall årsverk	Heltid	Deltid	Antall årsverk	Heltid	Deltid
10,1	9	2	9,7	9	3

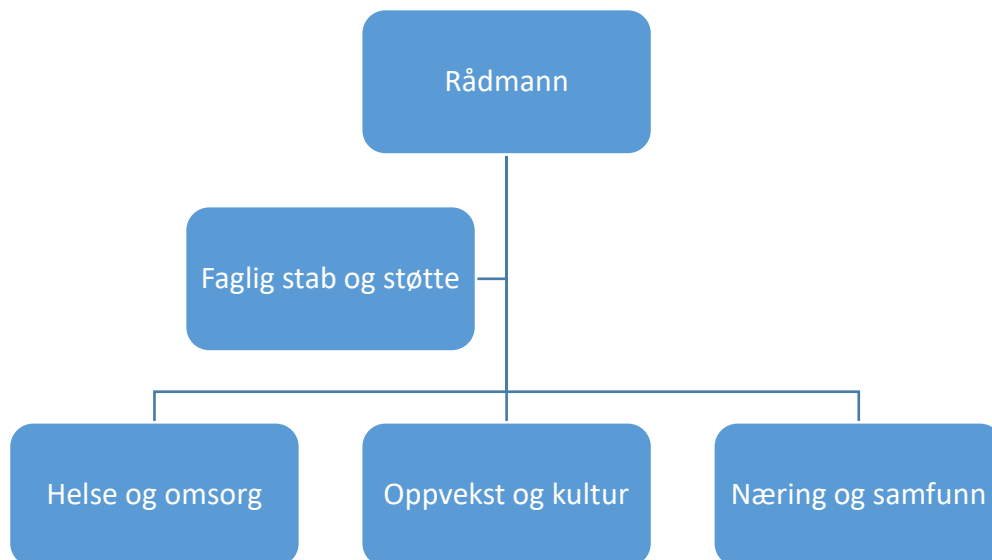
Årsverk totalt:	437,28
-----------------	--------

*Tillitsvalgte, ordfører, skjenkekontrollører og vakante stillinger er ikke med i rapporten.

Økning i Helse og omsorg skyldes primært vikarer som nå har gått over til fast stilling.

Administrativ organisering

Kommunestyrets budsjettvedtak er på områdene som kommer fram i dette organisasjonskartet. Kartet gir en oversikt over hvordan rådmannen har etablert organisasjonen for å iverksette vedtak.

I 2019 gjennomføres det en endring med at kommunalsjef for næring overtar området Teknisk. Dette legges inn i en et nytt kommunalsjefområde som benevnes «Næring og samfunn».

Strategisk ledergruppe reduseres med ett årsverk, og vil etter dette bestå av rådmann, personalsjef og økonomisjef (faglig stab og støtte), kommunalsjef for helse og omsorg, kommunalsjef for oppvekst og kultur og kommunalsjef for næring og samfunn.

Endringen skal styrke og være en prioritering av næringsutvikling. Kommunalsjefen vil ha et større organisasjonsapparat til å underbygge næringsutvikling.

Rådmannens overordnede styringskort

Faglig stab og støtte dekker følgende områder:

- Økonomiavdelingen
- HR (Lønn og personal)
- Kommuneoverlege
- Miljøretta helsevern
- IKT-avdelingen
- Kundetorg
- Kommuneplan

- NoRoSun skjenkekontroll

Sauda er vertskommune for miljøretta helsevern (Suldal, Vindafjord, Etne) og interkommunal skjenkekontroll (11 kommuner i Nord-Rogaland og Sunnhordland).

Sydande Sauda – eit kraftsenter

Overordnede mål:	✓ Sauda opprettholder innbyggertallet ✓ Saudabuen opplever et trygt og godt lokalsamfunn ✓ Ansatte i Sauda kommune har lavt sykefravær og kommer tidlig tilbake i jobb ✓ Saudaeleven får gode ferdigheter og fullfører videregående skole ✓ Omstilling i næringsliv gir flere arbeidsplasser ✓ Flere bruker fritiden sin i Sauda		
			Viktigste resultatmål
Perspektiv	Hovedmål	2019	2020-2022
Samfunn	Utnytte lokale fortrinn og lokalpolitisk handlingsrom	1 Flere - innbyggere - arbeidsplasser - hytteturister	Ferdigstilt sentrumsplan Økt aktivitet i sentrum. Planstrategi våren 2020
		2 Etablering av utvalg for lokalsamfunnsutvikling Høg kvalitet i politiske saker og ivareta GDPR i saksbehandling	Økt involvering av innbyggere i samfunnsutvikling Døgnåpen kommune
Brukere	Yte gode tjenester for innbyggerne i Sauda.	1 Bruker- /innbyggerundersøkelser med score bedre enn landsgjennomsnitt	Årlig bruker-/ innbyggerdialog
	Utvikle nye tjenester basert på digitalisering	2 Økt bruk av digitale skjema. Åpne data for næringsutvikling	Ta i bruk digitaliseringsmulighetene
	Indre Ryfylke barnevern	3 Ett barnevern med to lokasjoner som minst scorer i gul sone i kommunebarometeret	
Medarbeidere	En profesjonell og attraktiv arbeidsgiver	1 Gjennomføre medarbeiderundersøkelse og utvikling av leder, medarbeidere og organisasjon (10-faktor)	Organisasjonsutvikling basert på tilgjengelige data
		2 Utvikle heltidskultur og økt nærvær ved sykemelding	Realisere gevinster av heltidsprosjektet gjennom økt kvalitet/reduert kostnad
		3 Det gjennomføres medarbeidersamtaler med alle ansatte.	Medarbeidertilfredshet kartlegges gjennom medarbeidersamtaler og -kartlegginger.
Økonomi	God økonomisk styring	1 Iverksette vedtak i budsjett for 2019. Øke produktivitet og styrke næringsutvikling	Øke produktivitet i tjenestene og utvikle det økonomiske fundamentet
		2 Investeringer skal gjennomføres i henhold til budsjett. Utarbeide indikatorer for gjeldsgrad	Stabilisere kommunens gjeldsgrad under 80%

Oppvekst og kultur

Netto driftsramme: kr. 96 800 564

Barnehage

Sauda kommune eier og driver 3 heldagsbarnehager. Leabøen barnehage, Rustå barnehage og Veslefrikk barnehage. I tillegg har Sauda Brakamoen Barnehage SA som er en privat foreldreeiet barnehage.

- Implementere ny rammeplan
- Innføre ny bemannings- og pedagognorm

Ønskede tiltak

- Oppruste uteområdet til Rustå barnehage

Særskilte satsingsområder og prioriteringer i planperioden

- Forbedre det tverrfaglige samarbeidet, innføre Bedre tverrfaglig innsats (BTI) som verktøy

Spesielle utfordringer

- Driftsbudsjettene til barnehagene er svært knappe. Nødvendig å skifte ut defekt lekemateriell.

Styringskort for barnehage

Overordna mål: Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barna sine foresatte				
		Viktigste resultatmål		
Perspektiv	Hovedmål		2019	2020-2022
Samfunn	Alle barnehagene har «den autoritative voksne» som felles ideologisk grunnlag	1	Implementere BTI Innføre ny bemanningsnorm Innføre ny pedagognorm Fokus på psykisk helse hos barn	Tverrfaglig arbeid er forbedret Utnytte interkommunalt samarbeid gjennom bedre digitale løsninger En mobbefri barnehage
		2	Barnehagen avdekker vansker tidligere «Tidlig innsats» Felles rutine for samarbeid med Indre Ryfylke PPT gir tidligere hjelp til barn	Alle instanser i kommunen samarbeider om hjelp til barn med vansker – Bedre tverrfaglig innsats (BTI)
Brukere	Likeverdig og individuelt tilpassa tilbud	1	Revidere plan mot mobbing	Alle barn opplever en trygg og inkluderende barnehagehverdag
		2	Forbedret kompetanse gjennom interkommunalt samarbeid Bedre tverrfaglig innsats ved bruk av BTI-team	Opplæring i bruk av Stafettloggen er gjennomført (Bedre tverrfaglig innsats (BTI))
Medarbeidere	Engasjerte og kompetente medarbeidere	1	Sykefravær under 5,5 %	Barnehagene er gode og inkluderende arbeidsplasser som gir økt tilstedeværelse.
		2		

Økonomi	Økonomiske rammer i samsvar med behov.	1	Ruste opp uteområdet til Rustå barnehage Ramme til «Lek og sysselsetting» er prioritert med kr. 100.000,-	Tildelte økonomiske rammer er i samsvar med barnehagen sitt samfunnsoppdrag
----------------	--	---	--	---

Grunnskolen

Grunnskolen i Sauda består av 3 fulldelte barneskoler, samt en sentral ungdomsskole. Kommunen har totalt 578 elever, fordelt med 411 elever på barnetrinnet og 176 elever på ungdomstrinnet. Vi gir særskilt språkopplæring ved Fløgstad skule og Sauda ungdomsskule. Alle barneskolene har skolefritidsordning for elevene fra 1. - 4. klasse.

Særskilte satsingsområder eller prioriteringer i planperioden

- Ny læreplan
- Pedagogisk bruk av IKT i opplæringen

Ønskende tiltak:

- Digital læringsplattform og iPad til elever og lærere

Reduksjon/omstilling:

- Prosjekt «Vurdering for læring» avslutta

Spesielle utfordringer:

- Kompetanseheving i bruk av utdanningsteknologi
- Sikring av kompetansen til personale som arbeider med elever som har spesielle vansker.
- Reduserte driftsrammer kan gå utover tilpasset opplæring, spesialundervisning og tilgang på læremidler. Med det antallet elever vi har i grunnskolen og gjeldende ressurstildeling har alle skolene store utfordringer med å dekke opp lovfestet timetall til opplæring og timer tildelt enkeltelever etter enkeltvedtak.

Styringskort for grunnskolen

Overordnet mål: 1. Gi elevene kunnskap, mot og engasjement til å møte en fremtid i stadig utvikling 2. Vi hjelper elever til å bli «den beste versjonen av seg selv»				
			Viktigste resultatmål	
Perspektiv	Hovedmål		2019	2020-2022
Samfunn	Kvalifisering til framtidig arbeids- og samfunnsliv	1	Bruke entreprenørskap, First Lego League og utdanningsteknologi for å fremme kreativitet og bærekraft	Utvikle og ta i bruk ny læreplan for økt bruk av lokalt-regionalt arbeidsliv som partner i lærings- og kvalifiseringsarbeidet
		2	Utvikle og ta i bruk kompetanse, strategier og verktøy som sikrer alle elever et godt opplæringstilbud og integrering	Ta i bruk kompetanse, metoder og verktøy som bidrar til å forebygge og utjevne forskjeller i resultat og motivasjon både mellom nasjonaliteter og kjønn
Brukere	Alle elever møter en inkluderende skole som gir dem utfordringer som fremme dannelse og lærelyst	1	Alle elever får en undervisningsvurdering som fremmer læring og lærelyst	Bruk av ny teknologi har bedret opplæringen i form av økt trivsel og bedre resultat
		2	Tidlig innsats gjør at alle elever får rett hjelp til rett tid	Alle elever får tilpasset opplæring etter ny læreplan

Medarbeidere	Faglig sterke og pedagogisk trygge lærere og skoleledere	1	Skolen tar i bruk ny utdannings-teknologi til å gi elevene bedre opplæring	Alle tilsette har tatt i bruk ny teknologi som fremmer økt læring
		2	Arbeide med innføring av ny læreplan	Alle tilsette arbeider etter prinsipp i ny læreplan Læringsfremmende arbeid er et bærende element i vår skole
		2	Alle skolene deltar i innføring av Bedre tverrfaglig innsats (BTI) Opplæring i bruk av «Stafettloggen» (BTI)	Vi bruker BTI slik at alle elever får et best mulig opplæringstilbud
Økonomi	God økonomistyring	1	Grunnskolen har fått tildelt ressurser til innføring av ny utdanningsteknologi	Grunnskolen har tilfredsstillende rammer til bruk av ny utdannings-teknologi

Kultur

Enhet for kultur dekker seks områder som samlet skal gi innbyggerne et variert og godt kulturtilbud. Kultur bidrar til at Sauda er en god kommune å vokse opp og bo i, og et attraktivt sted å flytte til.

Lag og organisasjoner stimuleres til å stå for egne tilbud.

Særlige satsingsområder eller prioriteringer i planperioden

God drift av Folkets Hus

Ønska tiltak:

Meråpent bibliotek

Stadig flere kommuner tilbyr meråpent bibliotek. Det betyr at personer med lånekort kan få tilgang til biblioteket utenom betjent tid. Innføring av meråpent bibliotek krever tilrettelegging av lokalene.

Foajéen på kinoen

Opprusting av Foajéen på kinoen blir sett på sammen med rehabilitering av rådhuset. Hensikten er å kvalitet på tilbud og å øke inntjeningen ved kiosksalg og redusere personalkostnadene.

Spesielle utfordringer:

Etablere en god drift på Folkets Hus som går i balanse.

Styringskort for kultur

Overordnet mål:			
Gi gode og varierte kulturtilbud fra vogge til grav Bidra til tilflytting og utvikling av kommunen			
Perspektiv	Hovedmål	Viktigste resultatmål	
		2019	2020-2022
Samfunn	Folkets Hus har varierte aktiviteter for et vidt spekter av målgrupper	Driftsmodell for Folkets Hus er utviklet i tråd med tilgjengelige ressurser	Kulturhusdriften er etablert på et bærekraftig nivå Handlingsplaner for de ulike avdelingene i enhet for kultur er utarbeidet

Brukere	Gode og varierte tilbud innen vedtatt økonomisk ramme	Tilby et variert kulturprogram til vidt spekter av målgrupper. Videreutvikle god drift av lyd/lys ved hjelp av både egne folk og innleid assistanse fra Lydloftet. Lillesalen og Folkets Hus er en populær møteplass for ungdom. God modell for utleie er innført. Meråpent bibliotek.	Kulturskoletilbudet er videreutviklet i samsvar med rammeplan, nye fasiliteter på Folkets Hus og etterspørsel Utstilling om industrihistorien til Sauda er ferdigstilt i foajeen på Folkets Hus
Medarbeidere	Ansatte i kultur-enheten arbeider for et rikt og godt kulturtilbud i kommunen	Det er etablert bærekraftig drift av Folkets Hus med funksjonell bruk av interne og eksterne resurser.	Kulturenheten har ansatte med god og variert kompetanse innen sine fagområder
Økonomi	Øke inntjeningen innen kultursektoren.	Øke inntjening gjennom utleie av lokaler i Folkets Hus	Besøk per kinoforestilling på 30 personer Bygge om foajeen på kinoen for å oppnå mer effektiv drift

Helse og omsorg

Netto driftsramme: kr. 169 534 926

Tjenesteområdet gir tilbud innen helse, pleie og omsorg, barnevern og sosiale tjenester. Dette innbefatter 8 enheter, og stabsfunksjoner innen folkehelseområdet og kommunens koordinerende enhet.

Satsingsområder og prioriteringer i planperioden

Kompetanse og rekruttering

- Øke andelen sykepleiere i pleie og omsorg for å effektivisere og kvalitetssikre tjenestene.
- Det er behov for å styrke og videreutvikle kompetansen for øvrig, pga oppgaveforskyvning mellom stat og kommune, i retning kommune.

Organisering, teknologi og arbeidsmåter

- Indre Ryfylke barnevern gis særlig prioritet for å forbedre resultater presentert i kommunebarometeret. Barnevernsleiar er svært viktig å få på plass. Dette for å forbedre og videreutvikle det interkommunale samarbeidet.
- Bedre tverrfaglig innsats – BTI-modellen implementeres for å gi bedre oppfølging og bistand til barn og unge.
- Rehabilitering/hverdagsrehabilitering
- Digitalisering og velferdsteknologi

Reduksjon og omstilling

- Netto reduksjon er totalt 9 plasser siden 2016. 14 hjemmebaserte langtidsplasser i bofellesskap på Høllandstunet, erstattes med 14 langtids institusjonsplasser på Sauda DMS. 11 av 20

korttidsplasser opprettholdes. Dette underbygger mål om å endre profil/øke andel langtids institusjonsplasser i sykehjem, samt å samle tjenestetilbudet og fagmiljø for dette tilbudet på Åbø-området.

- Øke antall dagsenterplasser – for å kompensere for veksten i hjemme-tjenesten og redusert tilgang til korttidsplasser.
- Reduserte kostnader til konsulentbistand og tiltak i barnevernstjenesten.
- Åbøtunet utredes med sikte på å endre fra hjemmebaserte heldøgns bofellesskap til langtids sykehjemsplasser i institusjon. Det vil på sikt øke inntektene, som i seg selv er nødvendig for å opprettholde og eventuelt endre tilbudet i tråd med framtidens behov.
- Reduksjon i rammen på 4,5 millioner NOK innarbeides i løpet av året.

Ønskede tiltak

- Mer forebyggende helsearbeid
- Mer aktive fremfor passive tjenester
- Mer digitalisering; arkiv, trygghetsteknologi og varsling.

Investering

- Gjennomføre tiltakene i boligsosial plan.
- Endre Åbøtunet til institusjonsdrift; vil kreve investeringer avhengig av endringsgrad. Tiltaket må utredes og behandles som egen sak i 2019. Gevinster kan først realiseres fra 2020.
- Slutføre innredningen av 3. etasje på sjukehuset

Styringskort for helse og omsorg

Pleie /omsorg

Overordna mål i PLO:		Gode og tilgjengelige omsorgstjenester etter Beste effektive omsorgsnivå (BEON) prinsippet	
Perspektiv	Hovedmål	Viktigste resultatmål	
		2019	2020-2022
Samfunn	Trygg og god helsehjelp til rett tid	1 Avklare behov for nye eller rullering av eksisterende fagplaner	Innarbeide tiltak fra kommunedelfplan for helse- og omsorg
		2 Pleie og omsorgstjenester i tråd med lov og forskrift	Trygge og gode tjenester på rett nivå til rett tid
Brukere	Brukere får de tjenestene de trenger og får medvirke i utformingen av disse.	1 Pasienter får tilpasset tilbud i tide, uten urimelig venting, for eksempel - IP/koordinator - Trygghetsalarm - Dagtilbud - Avlastning - Heldøgns omsorg Implementere samhandlingsmodellen Bedre tverrfaglig innsats (BTI)	Dimensjonering av tilbud er tilpasset behov og rammer Det tildeles aktive fremfor passive tjenester, i tidlig forløp Tjenester gis etter beste effektive omsorgsnivå God tverrfaglig innsats for barn og unge
		2 Brukerundersøkelse gjennomføres i henhold til plan	Brukertilfredshet over landsgjennomsnittet
Medarbeidere	En profesjonell og attraktiv arbeidsplass	1 Flere heltidsstillinger Sykefravær kartlegges og følges opp ihht gjeldende føringer	Det utvikles heltidskultur, dvs heltidsandel over 50% Lavt sykefravær, under snitt for sektoren
		2 Medarbeidertilfredshet kartlegges gjennom medarbeidersamtaler og andre kartlegginger kommunen utfører, 1 x pr. år	Høg medarbeidertilfredshet God rekruttering og solide fagmiljø
Økonomi	God økonomistyring	1 Samsvar mellom budsjett og regnskap	Handlingsrom for omstilling og variasjon i kostnader
		2 Balanse	Balanse

Sauda legesenter, frisklivsentral, helsestasjon og jordmortjeneste

Overordna mål: 1) Pasientorientert, effektiv og kvalitativt god tjeneste 2) Forsvarlig helseberedskap 3) Fokus på fag og kompetanse 4) Godt omdømme			
Perspektiv	Hovedmål	Viktigste resultatmål	
		2019	2020-2022
Samfunn	Rett behandling og forebygging av sykdom, samt god helseberedskap	1 Helseberedskap som er i tråd med kvalitetskrav i lov og forskrift	Medvirke til årlig øvelse
		2 God legevaktsordning og fastlegedekning	Legevakt i tråd med krav i lov og forskrift
			Gjennomføre tiltak for å imøtekomme ROS analyse resultat
			God tilgang til fastlege
Brukere	Forebygge sykdom og styrke egenomsorg.	1 Heve kunnskap om helsetilstanden i befolkningen	Gjennomføre læring-mestring og frisklivstilbud
		1 Dimensjonere smittevern-arbeidet i tråd med behov	Ingen avvik som fører til spredning av smitte
		Brukertilfredshet måles hvert 2. år	Brukertilfredshet over landsgjennomsnitt
	Videreutvikle tjenestetilbud med fokus på barn, gravid og foreldre	2 Gjennomføre kurs/seminar	Helhetlig tilbud til barn og unge, gravide og foreldre
		2 Forsterke samarbeid med barnehage-helseutvalg og skolehelseutvalg	Vaksinering av barn i følge veileder
		2 Opprettholde tverrfaglig samarbeid med aktuelle faggrupper	Regelmessige møter med samarbeids-partnere
		2 Samarbeidsmøter, minst 2 ganger årlig	
Medarbeidere	En profesjonell og attraktiv arbeidsplass	1 Sykefravær følges opp i henhold til retningslinjene	Sykefravær under 7 %
		2 Medarbeidertilfredshet kartlegges gjennom medarbeidersamtaler og andre kartlegginger kommunen utfører, 1 x pr. år	Høg medarbeidertilfredshet
		God rolleavklaring og samarbeid mellom fagområder	God rekruttering og godt fagmiljø
Økonomi	God økonomistyring	1 Samsvar mellom regnskap og budsjett	Regelmessige fagmøter og personalmøter
		2 Balanse	Handlingsrom for omstilling. Økt kvalitet og produktivitet
			Balanse

NAV Sauda

Overordna mål NAV: Gi mennesker muligheter				
Perspektiv	Hovedmål	Viktigste resultatmål		
		2019	2020-2022	
Samfunn	NAV Sauda skal jobbe for likeverd, likestilling og forebygge sosiale problemer	1 NAV skal delta der samfunnsutvikling utformes	NAV skal bidra med tiltak som fremmer folkehelsen i Sauda	
		2 NAV skal gjøre kjent sosialt vanskeligstiltes situasjon i Sauda	God oversikt og datagrunnlag	
Brukere	Fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.	Ingen under 30 skal gå inaktive på ytelser	Fortsette å tilby lavterskel arbeidstiltak	
	Andel i % av befolkningen som har mottatt økonomisk sosialhjelp	2,0 %	2,0%	
	Andel i % av befolkningen som er langtidsmottakere med økonomisk sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold	0,4%	0,4%	
	Andel unge i % av befolkningen som har mottatt økonomisk sosialhjelp	2,0%	2,0%	
	Andel % av mottakere av økonomisk sosialhjelp med forsørgelsesplikt for barn under 18 år i husholdningen	30%	30%	
Medarbeidere	En profesjonell og attraktiv arbeidsplass	1 Score over 24 poeng på medarbeiderundersøkelsen, HKI.	Høg medarbeidertilfredshet God rekruttering ved behov, godt fagmiljø	
		2 Sykefravær følges opp i henhold til retningslinjene	Holde stabilt lavt sykefravær under 2 %	
Økonomi	Holde budsjett og ha god økonomistyring.	1 Samsvar mellom budsjett og regnskap	Handlingsrom for omstilling. Økt kvalitet og produktivitet	
		2 Balanse	Balanse	

Indre Ryfylke Barnevern

Overordna mål: 1) Brukerorientert, og kvalitativ god tjeneste. 2) Tverrfaglig og samordna tjenester med fokus på tidlig innsats. 3) Tilfredse medarbeidere.			
Perspektiv	Hovedmål	Viktigste resultatmål	
		2019	2020-2022
Samfunn	Tjenesten håndterer nye krav og oppgaver. Godt samarbeid og god kvalitet i alle tjenester.	1 God rolleforståelse, avklart mellom tjenestene	Indre Ryfylke barnevern har godt omdømme, særlig i Sauda kommune og i Suldal kommune
		2 Godt omdømme – god utvikling	
Brukere	Yte rett hjelp til rett tid. Brukermedvirkning i fokus.	1 Etablere formelle samarbeid med barnevernstjenestene i nabokommuner	Vaktberedskap i tråd med lov og forskrift
		2 Etablere samarbeid om felles barnevernsvakt	Utvikle formelle samarbeid innen fosterhjemsrekruttering, juridisk bistand og tiltak
Medarbeidere	Rekruttere og beholde gode medarbeidere.	1 Øke kvaliteten på tjenesten ved å etablere teamorganisering, for eksempel med tiltaksavdeling med metoder som for eksempel COS, Marte Meo og miljøarbeid.	Videreutvikle teamorganiseringen og kvaliteten i tjenesten
		2 Indikatorene i kommunebarometeret er minimum på gult	Gode resultater på indikatorene i kommunebarometeret
Økonomi	God økonomistyring	1 Sykefravær følges opp ihht retningslinjene	Lavt sykefravær, minimum under snitt for sektoren
		2 Medarbeidertilfredshet kartlegges gjennom medarbeidersamtaler, og andre kartlegginger kommunen utfører, 1 x pr. år	Høg medarbeidertilfredshet God rekruttering ved behov, godt fagmiljø
Økonomi	God økonomistyring	1 Samsvar mellom regnskap og budsjett	Samsvar mellom regnskap og budsjett
		2 Balanse	Balanse

Næring og samfunn

Netto driftsramme: Kr. 56 554 839

Tjenesteområdet Næring og samfunn er et resultat av justering av organisasjonen høsten 2018. «Gamle» teknisk sektor og kommunens næringsarbeid er slått sammen, og ledes av kommunalsjef. Det som før var fellestjenester er nå definert som faglig stab og støtte og rapporterer til økonomisjef eller direkte til rådmannen. Ny struktur skal evalueres i løpet av 2019.

Tjenesteområder Næring og samfunn omfatter

- Teknisk drift, Birkeland
- Prosjektgruppe
- Plan og forvaltning
- Brann, beredskap og feiing
- Saudahallen

Særskilte fokusområder 2019

1. Utvikling av rollen som «Næringsvennlig kommune» i samspill med næringslivet
2. Helse, miljø og sikkerhet i våre operasjoner
3. Organisering og kompetanseutvikling innen brann og redning
4. Effektiv utnytting av ressurser
5. Omstillings- og utviklingsevne

Reduksjon/Omstilling i 2019

Organisasjonen driver kontinuerlig omstilling for å tilpasse driften til

eksisterende rammer. En stor utfordring er å drive langsiktig utviklingsarbeid og samtidig ta unna daglige driftsoppgaver. Det er fokus på å frigjøre mest mulig tid og ressurser til næringsutvikling.

I skrivende stund er det usikkerhet rundt videre omstillingsstatus, og tilhørende midler fra fylkeskommunen (1-2 mill). Det kommunale foretaket for næringsutvikling (For Sauda KF) aktiveres.

Det er ikke lagt opp til redusert tjenestetilbud, men det foregår hele tiden endringer for å opprettholde nivået. Det vil i økende grad bli brukt nettbaserte løsninger innen forvaltning.

Det er lagt inn et nedtrekk på 1,1 mill som foreløpig ikke er spesifisert i budsjettet til Næring og samfunn. Dette vil bli innarbeidet innenfor vedtatte rammer og vil i stor grad måtte dekkes inn gjennom reduserte lønnsmidler. Det betyr at vakanser kan bli stående udekket, som kan medføre redusert servicenivå, eller at drift-/vedlikeholdsoppgaver må utsettes.

Ønskede tiltak

Eventuelle frie midler vil bli brukt til kompetanseutvikling for medarbeidere, og vedlikehold av eiendom.

Styringskort for Næring og samfunn

Overordna mål:	- En næringsvennlig kommune - Kompetent saksbehandling og tjenesteyting i godt arbeidsmiljø			
			Viktigste resultatmål	
Perspektiv	Hovedmål	2019	2020-2022	
Samfunn	Medspiller for næringslivet	1	Utvikle faste møteplasser for utvikling av samspill kommune/næringsliv	Gjennomføre ny næringsundersøkelse, med forbedret score
	I front på ENØK-tiltak	2	Minst ett nytt ENØK-tiltak	Planmessig ENØK-utvikling på kommunens bygningsmasse
		3	Videreutvikle rutiner for HMS	Styrke bedriftskultur innen HMS
Brukere	Profesjonell tjenesteyter	1	Gjennomføre mulighetsstudie for videreutvikling av Saudahallen	Nytt tilbud (aktivitet/idrett/folkehelse) i Saudahallen
	Høyt servicenivå	2	Innføre elektronisk tiltaksanalyse for mer effektiv byggesakprosess	Ta i bruk digitaliserte løsninger for selvbetjening
		3	Rask og profesjonell behandling av reguleringsplaner	Nye verktøy etablert for mer effektiv behandling av reguleringsplaner
Medarbeidere	Kompetanseutvikling Trivsel og trygghet på jobb	1	0 skader m/fravær på egne eller innleid personell.	0 Skader m/fravær på egne eller innleidd personell.
		2	Sykefravær under 8 %	Sykefravær under 6 %
		3	Årlige medarbeidersamtaler	Forbedret score på medarbeiderundersøkelse vs. forrige gjennomføring
Økonomi	Forvalte kommunens ressurser ansvarlig og innenfor rammer	1	Ressursbruk i tråd med tildelte budsjettammer	Redusert ressursbruk som følge av produktivitetsutvikling
		2	Prosjektstyring innenfor tid og økonomisk ramme	Videreutviklet og forbedret metodikk for prosjektstyring

7 Vedlegg

Vedlegg 1: Kommunale avgifter og betalingssatser for 2018

Se eget dokument

Vedlegg 2: Detaljert investeringsbudsjett							
Nr.	Beskrivelse av prosjekt	Pri	Type	2019	2020	2021	2022
A1	Utrykningsbil brann	2	Brann		625 000		
A2	Tankbil	1	Brann	1 300 000			
A3	ATV brannvernet	3	Brann		250 000		
A4	Tunnelvifte	2	Brann		700 000		
A	Sum brann			1 300 000	1 575 000	0	0
B1	Ventilasjons system ungdomsskolen		Bygg		2 500 000		
B2	Utstyr til kjøkken DMS (enkelt utstyr over 100.000)	2	Bygg	150 000	150 000	150 000	150 000
B3	Utstyrs pakke renhold Prosjekt 628513		Bygg				
B4	Biler teknisk	2	Bygg	350 000	350 000	350 000	350 000
B5	Høllandstunet diverse		Bygg			2 400 000	
B6	HMS tiltak (inkl. Lift og DMS Renhold, desinfisering i 2019)	2	Bygg	550 000	500 000	500 000	500 000
B7	Adgangskontroll Helse senter-sykehus-Åbøtunet		Bygg		1 000 000	1 000 000	
B8	Oppgradering 5 stk. tilfluktsrom	5	Bygg				500 000
B9	Pålagt energimerking yrkesbygg > 1000 m²	5	Bygg				500 000
B10	Ventilasjon Høllandstunet, radon tiltak	1	Bygg	1 000 000	1 000 000		
B11	Ventilasjonsanlegg Austarheim skule, del 2	2	Bygg		750 000		
B12	Skilting kommunale bygg		Bygg		200 000		
B13	HCWC Fløgstad skule	4	Bygg			250 000	
B14	Elektronisk låssystem Risvoll skule hoveddørene, ca. 8 stk.		Bygg		100 000		
B15	Prosjektstilling investeringstilskudd (første omgang i 2 år)	1	Bygg	400 000	500 000		
B16	Takrehabilitering Austarheim skule, eldste delen	3	Bygg		1 000 000		
B17	Nytt tak og oppussing toalettbygg ved rådhuset	3	Bygg		400 000		
B18	Carport ved Brannstasjon for 4 komm.biler		Bygg		400 000		
B19	Energieffektivisering / ventilasjon	2	Bygg	500 000			
B20	Stasjon 1	1	Bygg		7 000 000		
B21	Meirøpe bibliotek	3	Bygg	291 000			
B	Sum Bygg			3 241 000	15 850 000	4 650 000	2 000 000
C1	Ny kai ved SI-glass	2	Havn	3 000 000			
C2	Plastring / sikring av sjøfront Treaskjæret	1		1 000 000			
C3	Utbedringer ved hurtigbåtkaien	3	Havn		600 000		
C	Sum Havnekassen			4 000 000	600 000	0	
D1	Utbygging av rør for breiband	1	IKT	100 000	100 000		
D2	Digital infrastruktur / fiber		IKT		2 000 000		
D3	Lydstyr i kommunestyresalen	2	IKT	250 000			
D4	Utbygging av breiband til innbyggere (Egenandel NKOM-midler)	3	IKT	500 000			
D5	Investeringer Ryfylke IKT (vedtak IT-styret Ryfylke)	1	IKT	6 010 000			
D6	Utskifting PC'er ihht rulleringsplan ADM	1	IKT	1 350 000			
D7	Utskifting PC'er ihht rulleringsplan Oppvekst og Kultur		IKT			250 000	
D8	Utskifting PC'er ihht rulleringsplan Helse		IKT		600 000		
D9	iPad til ansatt bygg og renhold - effektiviseringstiltak	1	IKT	200 000			
D10	Core Switch	1	IKT	200 000			
D11	iPad politikere - etter valget i 2019	1	IKT	120 000			
D12	CosDoc+	1	IKT	100 000			
D	Sum IKT			8 830 000	2 700 000	250 000	
E1	Rassikringstiltak	4	Vei		500 000		500 000
E2	Veier til utfartsområde	3	Vei		5 000 000		5 000 000
E3	Vei / Asfaltering	1	Vei	1 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
E4	Belysning ved sjøen i Saudasjøen		Vei		500 000		
E5	Utbedring av vei Søndenaugan		Vei		2 000 000		
E6	Rundkjøring Håkonsgata tungen	1	Vei	2 500 000			
E7	Fullføre fortau Fløgstadvegen ved kirka	2			700 000		
E8	Oppretting av mur i Kaldhagen, forts.		Vei		500 000		
E9	Fortau Teig - Austarheim skole		Vei		2 000 000		
E10	Sykelstativ Saudahallen, Folkets hus, Stadion	4	Vei			150 000	
E11	Opprustning bruer	5	Vei		200 000	200 000	200 000
E12	Metodisten asfaltering / lys /ladestasjon	2	Vei	2 000 000			
E13	Tursti / Skolevei belysning		Vei	100 000	700 000		
E14	Mur, trapp og gjerde	2	Vei		1 000 000		
E15	Stor gressklippere + grøfte pusser	3	Vei		700 000		
E16	Bru Søndena - Lillebekk	2	Vei		2 500 000	2 500 000	
E17	Steammaskin ugress fjerner	3	Vei		350 000		
E18	Flom sikring	2	Vei	1 000 000			
E19	Gatelyst Hellandsbygg	3	Vei	2 000 000			
E20	Asfalt Linjekryss/Øverland				1 500 000		
E	Sum Vei			8 600 000	20 150 000	4 850 000	7 700 000

Nr:	Beskrivelse av prosjekt	Pri	Type	2019	2020	2021	2022
F1	Aktivitetsparker	2		200 000	200 000	200 000	200 000
F2	Arealforvaltning				200 000	200 000	
F3	Området ved Paviljongen	4			1 800 000		
F8	Robot gressklipper 3 stk	3		120 000			
F9	Uteområde Rusta barnehage			400 000			
F	Sum Uteområdet/park			720 000	2 200 000	400 000	200 000
G1	Vannverket - utskifting traktor 2019	2	VAR	1 300 000			
G2	Fosstveitdammen		VAR			3 000 000	
G3	VA Fløgstadvegen	2	VAR	5 000 000			
G4	Ringledning ESSO	3	VAR	1 000 000			
G5	Vannledning Saunes	3	VAR	1 500 000			
G6	Kum Kaldhagen		VAR		1 000 000		
G7	VA Tre (Espeland)		VAR		3 000 000		
G8	Vannledning Manilla-Ryfylke		VAR		4 000 000		
G9	Handelslaget Saudasjøen		VAR		3 000 000		
G10	Ringledninger V Åbøbyen		VAR		3 000 000		
G11	Vannforsyning Svandalen		VAR		15 000 000		
G12	Brugata fase 2		VAR			4 000 000	
G13	VA Håkonsgata		VAR			6 000 000	
G14	Vannledning Svandalskrysset - Gausvik		VAR				15 000 000
G15	Søndenåhaugen		VAR				2 000 000
G16	Avløp Egne Hjem		VAR				4 000 000
G17	VA hotellbakken (inkl fortau)	3	VAR	2 000 000			
G18	Byttebu	2	VAR	500 000			
G19	VA Brekkebakken	1	VAR	2 500 000			
G20	Toalettbygg Ved badeplass Storemyr og Rødstjern	3	VAR	500 000			
G21	EL-Bil til prosjek / investering	2	VAR	350 000			
G	Sum VAR			14 650 000	29 000 000	13 000 000	21 000 000
H1	Saudahallen garderober og kontorer	1	Bygg		4 000 000	4 000 000	
H2	Støydemping	2	Bygg		700 000	700 000	
H3	Oppgradering EL-skap	1	Bygg	150 000	150 000	300 000	
H4	Skyllevannstank, omlegging råvann til grunnvann	1	Bygg	600 000		600 000	
H5	Swimtag, armbånd m/aktivitetstrening	2	Bygg		350 000	350 000	
H6	Nye dampvaskemaskiner	1	Bygg	250 000		250 000	
H7	Stadion oppgradering garderobe, dusjanlegg med legionella spyling	2	Bygg		500 000	500 000	
H	Sum Saudahallen			1 000 000	5 700 000	6 700 000	

Kommentarer:

B4	Etter en vurdering ønsker en å eie istedenfor leasing. Innsparing på drift. Følge opp bruk, optimalisere flåte i forhold til bruk.
B8	Myndighetskrav
B9	Myndighetskrav
B10	Redusere radongass til boliger. Ligger langt over krav.
B15	Blir finansiert av støtteordninger på investeringsprosjekter TS, Enova, Husbanken,...
B19	Kjøp og installasjon varmepumper til større bygg. Store innsparinger på el. Inntjeningsstid under 5 år. Kan nyttes til kjøling sommerstid
B20	Finansieres av Næringsfond
B21	Meiroppe bibliotek. For å holde tritt med utviklingen har også Ryfylkebiblioteket Sauda mål å bli et så kalla meiroppe bibliotek, dvs. tilrettelegging for langt mer omfattende åpningstider uten bemanning. Dette krev tilrettelegging. Kostnadene er stipulert til kr. 291.000 eks. mva.
C1	Økning av kai dekke (lagringsareal) til sammen 6 500 000,- (2 680 000,- i støtte fra Landbruksdir. blir etterbetalt). 1/2 delen av dette prosjektet ble finansiert i 2018.
C2	Finansieres av Havnefond. Det er her foretatt en vurdering (sikkerhet og fremkommelighet i kommunens sjøområde, investeringer og vedlikehold i farleden, og kostnader til tilrettelegging for sikkerhet og fremkommelighet i kommunens sjøområde.)
C3	Kaifront med dekk, fenderlister og kai dekke
D3	Lydutstyret i kommunestyresalen holder ikke den standard det skal. Det mangler f.eks teleslynge som er operativ. Eksisterende teleslynge kan ikke brukes grunnet at den vil sende signaler utenfor bygget. Noe som gjør at alle møtene som avholdes i kommunestyresalen vil kunne avlyttes fra utsiden. Inkludert møter med innhold som ikke skal offentliggjøres. Lydutstyret som står der i dag er også av analog type. Det vil si at en manuelt må justere lydstyrken på mikrofoner og lydutganger når forskjellige personer er oppe på talerstolen. Dette blir ikke gjort i dag, noe som gir veldig varierende kvalitet for lytterne og seerne på kommune tv-løsningen. En digital løsning vil kunne løse dette mye mer elegant. En digital løsning vil også gi muligheter vi ikke har i dag til å styre lyd og bilde på en enkel måte.

Kommentarer:	
D4	Dette dersom kommunene skal bidra til at innbyggerne fra fiber. Har ikke noe med kommunens egen fiber.
D5	Skolebudsjettet tar 4,2 millioner av dette
D6	Bytte PC'er på Bibliotek, Teknisk Birkeland, Saudahallen, Rådhuset, Legesenteret
D9	Her sparer vi fremtidig driftskostnader, inntjeningsstid 1,5 år
D10	Core switchene til Sauda kommune begynner å bli gamle. De nærmer seg 15år. En må også planlegge for det økte antallet lokasjoner som skal kobles til via fiber.
D12	CosDoc+ er et prosjekt som har vært på agendaen i RITS en del år, men som ikke er blitt realisert grunnet dårlig hardware tilgjengelighet samt begrenset funksjonalitet i applikasjonen som skulle brukes. Nå er dette ryddet opp i og prosjektet ser nå mye mer lovende ut. Kostnaden for å få realisert dette prosjektet vil koste ca. 100 000 kr. Kan du legge inn dette som et forslag i investeringsbudsjettet. Nå er det nok ikke korrekt at det er jeg som skal sette prioriteringen på dette ettersom det er hjemmesykepleien som får nytte av dette, men ut ifra min forståelse så vil dette prosjektet være et veldig viktig effektiviseringstiltak innenfor hjemmesykepleien. Det er også godt innenfor rådmannens satsingsområde på digitalisering. Så kost / nytte teller nok her i favor av en pri 1.
E1	Rassikring av kommunale veier
E2	Utbedring av veg til Norstøldalen del 1 (fra Skeivane og nedover)
E3	Prosjektene prioriteres på bakgrunn av en tilstandsvurdering etter påske 2019
E6	100% finansiert av TS-midler
E11	Prioriteringer i henhold til anbefalinger/krav fra årskontroll (mindre ting blir utbedret på drift)
E12	Gjøre området mellom Ryfylke Elektro og musikkpaviljongen om til en innbydende parkeringsplass. Drenering av området, asfaltering, belysning, informasjonsskilt og ladestasjoner for el-biler. Eier av Metodisten er informert og innstilt på et positivt samarbeide angående en helhetlig tilrettelegging av hele området.
E13	TS midler ca. 60%
E14	Steinmur rundt gravplassen på Sauda Kirke må forsterkes og rehabiliteres.
E15	3 større vedlikeholdsmaskiner for vei og grøntavdeling. Vil øke effektivitet og heve standard på plener og vegetasjon langs kommunale veier.
E16	TS midler ca. 60 %
E17	Kjemikalier og brenning med propan bør ikke brukes til ugressfjerning grunnet fare for personskade og miljø skade. Propan har ført til branner. Steam dreper planter og ugress uten fare for miljø og skade på 3. person. Brukerfaren er også ansett som mindre enn ved bruk av kjemikalier. Alternativt er for hånd, som tar svært lang tid og er kortvarig.
E18	Etablere en mur nedstrøms Nordelv bro. Innkjøp av flommsikringsutstyr.
E19	Større deler av gatelyset i Hellandsbygda må skiftes ut (lyskastere ledningsnett og stolper) (kan redusere beløp)
H1	Ved å bygge ut med nye garderober som også vil være universelt utformet, samt en egen velvære avdeling vil vi være et enda mer attraktivt fritids tilbud. Terapibassenget til Frisk & Rask synger snart på siste verset. Der er det interesse for å flytte vannterapien til Saudahallen, noe som også vil gi faste leieinntekter. Det kan også brukes til andre grupper som for eks. babysvømming. 2.etg. vil gi plass for toaletter til bruk for idrettshallen. HC toaletter og stellerom mangler i dag, så det er det stort behov for. Ellers kan det være kontor/behandlingsrom for eventuelt fysioterapeuter. Møterom som videregående skole savner
H2	Det er behov for støydemping i idrettshall og svømmehall. Det er foretatt målinger som viser at det er langt over dagens krav til både lavfrekvent og alminnelig talefrekvens. Det viktigste er at de som har det som arbeidsplass kan få hindre hørselsskader,
H4	Skyllevannstank og omlegging av råvann til grunnvann har flere fordeler. Vi ønsker å bruke grunnvann til bassengene i stedet for behandlet drikkevann. Tilsammen i bassengene er det ca. 1,2 millioner liter vann. Dette er under kontinuerlig utskifting, årlig. I tillegg vil vi veksle tilført vann med avblødd vann for å spare oppvarmingskostnader. I tillegg vil vi veksle tilført vann med avblødd vann for å spare oppvarmingskostnader.
H5	Swimtag er et tilbud som kan motivere til økt aktivitet i svømmehallen. Potensiell inntjening og bedret folkehelse. Suldal bad tar dette i bruk når de åpner. Ikke nødvendig, men kan være en del av total opplevelsen våre gjester sitter igjen med.
H6	Renholdsmaskiner må byttes ut, og vi vil gå over til damprengjøring for å redusere bruken av kjemikalier. HMS tiltak i tråd med Miljøfyrtårn sertifikatet. Det er en del EL skap som ikke er i tråd med dagens forskrifter. Mangler bl.a jordfeilbrytere der det er krav til det. HMS tiltak i tråd med Miljøfyrtårn sertifikatet.
H7	Gardrobebygget fra 70 tallet på stadion trenger en kraftig oppgradering. Spesielt dusjanlegg som er utslitt. Manglende membran gjør at det lekker vann til underetasjen når en dusj ikke stopper å renne.

Vedlegg 3: Budsjettskjema 2A og B**Budsjettskjema 2A 2019**

	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	82 691 000	86 732 500	39 653 984
Utlån og forskutteringer	7 000 000	7 000 000	300 714
Kjøp av aksjer og andeler	1 500 000	1 500 000	1 491 462
Avdrag på lån	700 000	600 000	603 779
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsetninger	0	0	0
Årets finansieringsbehov	91 891 000	95 832 500	42 049 939
Bruk av lånemidler	69 928 500	66 371 000	24 743 230
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1 500 000	1 500 000	1 000 000
Tilskudd/refusjoner til investeringer	5 680 000	17 415 000	4 512 867
Kompensasjon for merverdiavgift	10 082 500	9 946 500	4 062 631
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	700 000	600 000	398 722
Andre inntekter	0	0	10 714
Sum ekstern finansiering	87 891 000	95 832 500	34 728 164
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Bruk av avsetninger	4 000 000	0	2 859 934
Sum finansiering	91 891 000	95 832 500	37 588 098
Udekket/udisponert	0	0	4 461 841

Budsjettskjema 2B 2019

	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Investering VAR	40 000 000	38 500 000	13 633 071
Andre Investeringer	42 691 000	48 232 500	26 020 913
Finansielle investeringer	9 200 000	9 100 000	2 395 955
Sum Investeringer 2019	91 891 000	95 832 500	42 049 939

Vedlegg 4: Unntak eiendomsskatt

Følgende er vedlegg til punkt 8 e) i budsjettvedtaket.

Unntak fra eiendomsskatt i høve til eiendomsskattelova § 7 a og b:

Fylkeskommunale skoler

Sauda VGS på Lofthus
Sauda VGS avdeling Birkeland

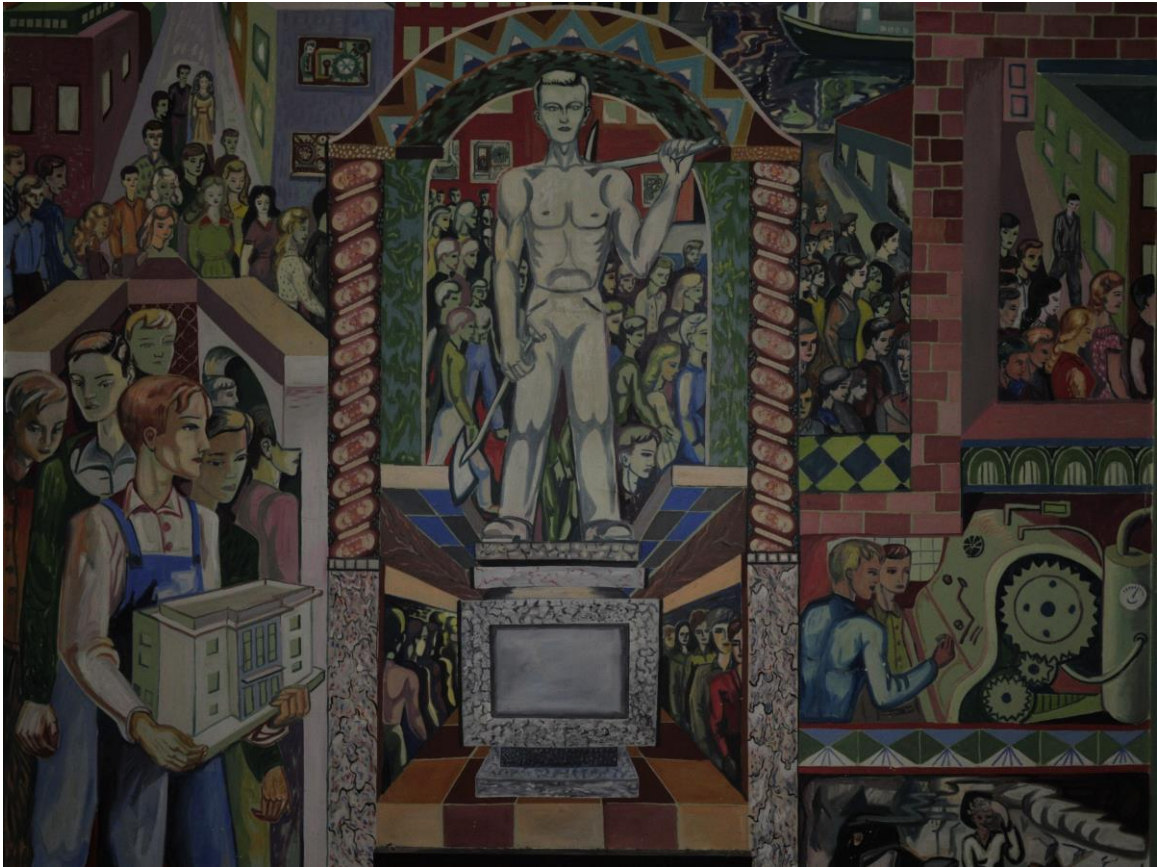
Idrettsanlegg og haller

Turnhallen
Skulegata 29
Lyngmyranlegget - Ny Von
Golfbanen med klubbhus og anlegg

Eiendommer tilhørende følgene frivillige organisasjoner:

Speidarhuset, Håkonsgata
Frelsesarmeen, Skulegata 22
Pinsekyrkjelyden Salem, Espelandsvegen 6
Betel, Indremisjonen, Mogata 1
IOGT Losje Fjellbekken, Kyrkjegata 24
Sauda Raude Kross, Åbødalsvegen 81
Sauda Jeger og Fiskeforening, klubbhus med anlegg
Brakamoen barnehage, Andersengja
Industriarbeidermuseet, Håkonsgata
Bedehuset Saron
Tinghaug
Sauda Folkets hus A/S

Eiendom tilhørende andre stiftelser/ organisasjoner vil bli vurdert fritatt for eiendomsskatt av kommunestyret på grunnlag av søknad.

Frise Folkets hus. Fot: Per Inge Fjellheim